CORPUS

OMNIUM VETERUM

APOCRYPHORUM

EXTRA

BIBLIA.

Edidit

CAROL. CHRISTIAN. LUD. SCHMIDIUS.

PARS PRIMA.

HADAMARIAE,

SUMPTIBUS ALMAE LITERARIAE.

MDCCCIV.

INDEX

Apocryphorum hac prima parte comprehensorum.

PRAEFATIO.

Ad rem perpaucis absolvendam, videas quaeso, Lector benevole, quae nuperrime de hujus editionis omnium veterum Apocryphorum extra Biblia scopo etc. late vtque spero clare disserui in libro, cui titulus est:

Repertorium für die Literatur der Bibel, der Religions-Philosophie, Kirchen- und Dogmen-Geschichte, Vol. I. Fasc. II.

Horum praeterquam librorum quasi familiaritas arctissima; nostrum enim corpus sic dictum merum Apocryphorum textum originalem cum Postelli, Cotelerii aliorumque versionibus, si adhuc scilicet supersit ille, comprehendit, cujus loco alioquin translationem sive latinam

sive graecam; Repertorium autem annotationes comparationesque ad corporis textum etc. spectantes promit. Ea igitur libro citato disputata hic repetere, non necesse habeo. Vale et nostris studiis fave!

Scripsi *Wilmenrodae*
Prid. Nonar. Sept. MDCCCIV.

EVAN-

EVANGELIUM
DE
NATIVITATE MARIAE.

I. Beata et gloriosa semper Virgo Maria de stirpe regia et familia David oriunda, in civitate Nazareth nata, Hierosolymis in templo Domini nutrita fuit. Pater ejus Joachim, mater vero Anna dicebatur. Domus paterna ex Galilaea et civitate Nazareth. Maternum autem genus ex Bethlehem erat. Vita eorum simplex et recta apud Dominum, apud homines irreprehensibilis erat et pia. Nam omnem substantiam suam trifariam diviserunt: unam partem templo et templi servitoribus impendebant: aliam peregrinis et pauperibus erogabant: tertiam suae familiae usibus et sibi reservabant. Ita isti Deo chari, hominibus pii, per annos circiter viginti, castum domi conjugium sine liberorum procreatione exercebant. Voverunt tamen, si forte Deus donaret eis sobolem, eam se Domini servitio mancipaturos, cujus rei gratia et templum Domini singulis per annum festis frequentare solebant.

II. Factum est autem, ut Encaeniorum festivitas appropinquaret, unde cum nonnullis contribulibus suis Hierosolymam et Joachim ascendit. Ea vero tempestate Isaschar ibi Pontifex erat. Cumque inter caeteros concives suos etiam Joachim cum oblatione sua videret, despexit eum, et munera ejus sprevit, interrogans cur inter foecundos infoecundus ipse stare praesumeret. Dicens, munera nequaquam Deo digna posse videri, quem ipse prole indignum judicasset, Scriptura dicente, *maledictum omnem esse, qui non genuisset masculum in Israel.* Dicebat ergo, prius eum ab hac maledictione sobolis generatione solvendum, et sic demum in conspectu Domini cum oblationibus esse venturum. Cujus opprobrii objectu pudore magno suffusus Joachim ad pastores, qui cum pecudibus erant, in pascuis suis secessit. Neque enim domum repetere voluit, ne forte à contribulibus suis qui simul aderant, et hoc à Sacerdote audierant, eodem opprobrii elogio notaretur.

III. Verum cum ibi aliquandiu esset, quadam die cum esset solus, Angelus Domini ei cum immenso lumine astitit. Qui cum ad ejus visionem turbaretur, Angelus qui ei apparuerat, timorem ejus compescuit dicens: Noli timere,

Joachim,

neque in visione mea turberis: Ego enim sum Angelus Domini, missus ab ipso ad te, ut annunciem tibi preces tuas esse exauditas, et eleemosynas tuas ascendisse in conspectum ejus. Videns quippe vidit pudorem tuum, et audivit sterilitatis opprobrium nec recte tibi objectum. Peccati namque, non naturae ultor est Deus, et ideo cum alicujus uterum claudit, ad hoc facit, ut mirabilius denuo aperiat, et non libidinis esse quod nascitur, sed divini muneris cognoscatur. Prima enim gentis vestrae Sara mater, nonne usque ad octogesimum annum infoecunda fuit, et tamen in ultima senectutis aetate genuit Isaac, cui repromissa erat benedictio omnium gentium. Rachel quoque tantum Domino grata tantumque a Sancto Jacob adamata, diu sterilis fuit, et tamen Joseph genuit, non solum Dominum Aegypti, sed plurimarum gentium fame periturarum liberatorem. Quis in ducibus vel fortior Sampsone, vel Sanctior Samuele? Et tamen hi ambo steriles matres habuere. Si ergo ratio verbis meis tibi non persuadet, crede re, dilatos diu conceptus et steriles partus mirabiliores esse solere. Proinde Anna uxor tua pariet tibi filiam, et vocabis nomen ejus Mariam, haec erit, ut vovistis ab infantia sua Domino consecrata, et Spiritu Sancto

reple-

replebitur adhuc ex utero matris. Omne immundum neque manducabit neque bibet, neque inter populares forinsecus turbas, sed in templo Domini conversatio ejus erit, ne quid de ea sinistrum vel suspicari saltem possit, vel dici. Itaque aetate procedente sicut ipsa mirabiliter ex sterili nascetur, ita incomparabiliter Virgo generabit Altissimi filium, qui Jesus vocabitur, secundum nominis Etymologiam Salvator omnium gentium erit. Et hoc tibi eorum quae annuncio signum erit: Cum perveneris ad auream in Hierosolymis portam, habebis ibi obviam Annam uxorem tuam, quae de tuae regressionis tardatione modo sollicita tunc in aspectu tuo gaudebit. His dictis Angelus discessit ab eo.

IV. Deinde apparuit Annae uxori ejus, dicens: Ne timeas Anna, neque phantasma esse putes, quod vides. Ego enim sum Angelus ille, qui preces et eleemosynas vestras obtuli in conspectu Dei et nunc missus sum ad vos, ut annunciem vobis nascituram filiam, quae Maria vocata super omnes mulieres erit benedicta. Haec a nativitate sua statim, Domini gratia plena, tribus ablactationis suae annis in domo paterna permanebit, postea servitio Domini mancipata a Templo usque ad intelligibiles annos non discedet, ibi denique jejuniis et orationibus

nocte

nocte ac die Deo serviens ab omni immundo se abstinebit, virum nunquam cognoscet; sed sola sine exemplo sine macula, sine corruptione, sine virili commixtione Virgo Filium, Ancilla Dominum et gratia et nomine et opere salvatorem mundi generabit. Itaque surge, ascende Hierusalem, et cum perveneris ad portam, quae aurea pro eo quod deaurata est vocatur, ibi pro signo virum tuum, pro cujus incolumitatis statu sollicita es, obvium habebis. Cum haec igitur ita evenerint, scito quod quae annuncio, sine dubio complenda erunt.

V. Igitur juxta Angeli praeceptum uterque de loco in quo erant promoventes, ascenderunt Hierusalem, et cum ad locum pervenissent Angelico vaticinio designatum, ibi sibi invicem obviaverunt. Tunc de mutua sua visione laeti et promissae prolis certitudine securi debitas Domino humilium exaltatori gratias egerunt. Itaque adorato Domino domum regressi divinum promissum certi et hilares exspectabant. Concepit ergo Anna et peperit filiam et juxta mandatum Angelicum Parentes vocabant nomen ejus Mariam.

VI. Cumque trium annorum circulus volveretur et ablactationis tempus completum esset, ad Templum Domini Virginem cum oblationibus

ad-

adduxerunt. Erant autem circa templum juxta quindecim graduum psalmos, quindecim ascensionis gradus. Nam quia Templum erat in monte constitutum, Altare holocausti, quod forinsecus erat, adiri nisi gradibus non valebat. In horum itaque uno beatam Virginem Mariam parvulam parentes constituerunt. Cumque ipsi vestimenta, quae in itinere habuerant, exuerent, et cultioribus ex more vestibus se et mundioribus induerent, virgo Domini cunctos sigillatim gradus sine ducentis et levantis manu ita ascendit, ut perfectae aetati in hac duntaxat causa nihil deesse putares. Jam quippe Dominus in Virginis suae infantia magnum quid operabatur, et quanta futura esset, hujus miraculi indicio praemonstrabat. Igitur sacrificio secundum consuetudinem legis celebrato et voto suo perfecto Virginem intra septa Templi cum aliis virginibus ibidem educandam dimiserunt, ipsi vero domum regressi sunt.

VII. Virgo autem Domini cum aetatis processu et virtutibus proficiebat, et juxta Psalmistam *Pater et Mater dereliquerat eam, Dominus autem assumpsit eam.* Quotidie namque ab Angelis frequentabatur, quotidie divina visione fruebatur, quae eam a malis omnibus custodiebat, et bonis omnibus redun-

dare

dare faciebat. Itaque ad quartum decimum annum usque pervenit, ut non solum nihil de ea mali reprehensione dignum confingere possent, sed et boni omnes, qui eam noverant, vitam et conversationem ejus admiratione dignam judicarent. Tunc Pontifex publice denunciabat, ut virgines quae in Templo publice constituebantur, et hoc aetatis tempus explessent, domum reverterentur, et nuptiis secundum morem gentis et aetatis maturitatem operam darent. Cui mandato cum caeterae pronae paruissent, sola virgo Domini Maria hoc se facere non posse respondit, dicens: Se quidem et Parentes suos Domini servitio mancipasse, et insuper se ipsam Domino virginitatem vovisse, quam nunquam viro aliquo commixtionis more cognito violare vellet. Pontifex vero in angustia constitutus animi, cum neque contra Scripturam, quae dicit: *Vovete et reddite*, votum infringendum putaret, neque morem genti insuetum introducere auderet, praecepit ut ad festivitatem quae imminebat, omnes ex Hierosolymis et vicinis locis primores adessent, quorum consilio scire posset, quid de tam dubia re faciendum esset. Quod cum fieret, omnibus in commune placuit, Dominum super hac re esse consulendum. Et cunctis quidem orationi incumben-

tibus

tibus Pontifex ad consulendum Deum ex more accessit. Nec mora, cunctis audientibus de oraculo et de propitiatorii loco vox facta est secundum Esaiae vaticinium, requirendum esse, cui virgo illa commendari et desponsari deberet. Liquet enim Esaiam dicere: *Egredietur virga de radice Jesse, et flos de radice ejus ascendet, et requiescet super eum Spiritus Domini, Spiritus sapientiae et intellectus, Spiritus consilii et fortitudinis, Spiritus scientiae et pietatis, et replebit eum Spiritus timoris Domini.* Secundum hanc ergo Prophetiam cunctos de domo et familia David nuptui habiles non conjugatos virgas suas allaturos ad Altare praedixit, et cujuscunque post allationem virgula florem germinasset, et in ejus cacumine Spiritus Domini in speciae columbae consedisset, ipsum esse, cui Virgo commendari et desponsari deberet.

VIII. Erat autem inter caeteros Joseph homo de domo et familia David grandaevus, cunctis vero virgas suas juxta ordinem deferentibus, solus ipse suam subtraxit. Unde cum nihil divinae voci consonum apparuisset, Pontifex iterato Deum consulendum putavit, qui respondit, solum illum ex his qui designati erant, virgam suam non attulisse, qui virginem des-

desponsare deberet. Proditus itaque est Joseph. Cum enim virgam suam attulisset, et in cacumine ejus columba de Coelo veniens consedisset, liquido omnibus patuit ei virginem desponsandam fore. Igitur nuptiarum jure de more celebrato, ipse quidem in Bethlehem recedit civitatem, domum suam dispositurus, et nuptiis necessaria procuraturus. Virgo autem Domini Maria cum aliis septem virginibus coaevis et collactaneis, quas a Sacerdote acceperat, ad domum Parentum suorum in Galilaea reversa est.

IX. His vero diebus, primo scilicet adventus sui in Galilaeam tempore, missus est ad eam Angelus Gabriel a Deo, qui ei conceptum Dominicum narraret, et conceptionis vel modum vel ordinem exponeret. Denique ingressus ad eam, cubiculum quidem, ubi manebat, ingenti lumine perfudit, ipsam vero gratantissime salutans dixit: Ave Maria virgo Domini gratissima, Virgo gratia plena, Dominus tecum, benedicta tu prae omnibus mulieribus, benedicta prae omnibus hactenus natis hominibus. Virgo autem quae jam Angelicos bene noverat vultus et lumen coeleste insuetum non habebat, neque Angelica visione territa, neque luminis magnitudine stupefacta, sed in solo ejus sermone turbata est, et cogitare coepit, qualis ista salu-

tatio tam insolita esse posset, quidve portenderet, vel quem finem esset habitura. Huic cogitationi Angelus divinitus inspiratus occurens: Ne timeas, inquit, Maria, quasi aliquid contrarium tuae castitati hac salutatione praetexam. Invenisti enim gratiam apud Dominum, quia castitatem elegisti. Ideoque virgo sine peccato concipies, et paries Filium. Hic erit magnus, quia dominabitur a mari usque ad mare, et a flumine usque ad terminos orbis terrae. Et Filius Altissimi vocabitur, quia qui in terris nascitur humilis, in coelo regnat sublimis. Et dabit illi Dominus Deus sedem David Patris ejus, et regnabit in domo Jacob in aeternum, et Regni ejus non erit finis. Ipse quippe Rex Regum et Dominus dominantium est, et Thronus ejus in seculum seculi. His Angeli verbis Virgo non incredula, sed morum scire volens respondit: Quomodo istud fieri potest? Nam cum ipsa Virum juxta votum meum nunquam cognosco, quomodo sine virilis seminis incremento parere possum? Ad hoc Angelus, ne existimes, inquit, Maria, quod humano more concipias. Nam sine virili commixtione virgo concipies, virgo paries, virgo nutries. Spiritus enim Sanctus superveniet in Te, et virtus Altissimi obumbravit Tibi contra omnes ardores libidinis.

Ideo-

Ideoque quod nascetur ex te solum erit Sanctum, quia solum sine peccato conceptum et natum vocabitur Filius Dei. Tunc Maria manibus expansis et oculis ad coelum levatis dixit: Ecce ancilla Domini, (neque enim Dominae nomine digna sum) fiat mihi secundum verbum tuum. (*Longum forte et quibusdam taediosum erit, si cuncta huic opusculo inserere voluerimus, quae nativitatem Dominicam vel praecessisse vel subsecuta fuisse legimus. Unde his omissis, quae in Evangelio plenius scripta sunt, ad ea quae minus habentur, narranda accedamus.*)

X. Joseph igitur a Judaea in Galilaeam veniens desponsatum sibi virginem uxorem ducere intendebat: jam namque tres fluxerant menses, et quartus instabat, ex eo tempore, quo sibi desponsata fuerat, interea paulatim utero puerperae intumescente, puerperam se manifestare coepit, neque hoc latere potuit Joseph. Nam sponsi more liberius ad virginem introiens et familiarius cum ea loquens gravidam esse deprehendit. Aestuare itaque animo et fluctuare coepit, quia ignorabat, quid sibi potissimum esset faciendum. Neque enim eam traducere voluit, quia justus erat. Neque fornicationis suspicione infamare, quia pius. Itaque cogitabat clam dissolvere conjugium, et occulte dimit-

tere eam, Haec autem eo cogitante, ecce Angelus Domini ei apparuit in somnis, dicens: Joseph fili David, noli timere, hoc est, ne velis fornicationis suspicionem in virgine habere, vel aliquid sinistrum cogitare, neque timeas eam in uxorem ducere. Quod enim in ea natum est, et nunc animum tuum angit, non hominis sed Spiritus Sancti est opus. Pariet enim omnium virgo sola Dei Filium; et vocabis nomen ejus Jesum, id est, Salvatorem, ipse enim salvum faciet populum suum a peccatis eorum. Igitur Joseph secundum Angeli praeceptum virginem uxorem duxit, nec tamen cognovit eam, sed caste procurans custodivit. Jamque nonus a conceptione instabat mensis, cum Joseph uxore cum aliis que necessaria erant assumpta, Bethlehem civitatem, unde ipse erat, tendit. Factum est autem, cum essent ibi, impleti sunt dies, ut pareret, et peperit Filium suum primogenitum sicut Sancti Evangelistae docuerunt, Dominum nostrum Jesum Christum, qui cum Patre et Filio et Spiritu Sancto vivit et regnat Deus per omnia secula seculorum.

EVAN-

EVANGELIUM INFANTIAE,

ex Arabico translatum,

HENRICO SIKIO Interprete.

In Nomine Patris et Filii, et Spiritus Sancti, Dei unius.

Auxiliante et favente summo Numine incipimus scribere librum miraculorum Heri et Domini et Servatoris nostri Jesu Christi, qui vocatur EVANGELIUM INFANTIAE, *in Pace Domini, Amen.*

I. Invenimus in libro Josephi Pontificis, qui vixit tempore Christi (dicuntque nonnulli eum esse Cajapham, dixit is) Jesum locutum esse, et quidem cum in cunis jaceret, dixisseque Matri suae Mariae: Ego sum Jesus, filius Dei, verbum illud, quod peperisti, quemadmodum annunciavit Tibi Angelus Gabriel, misitque me Pater meus ad salutem mundi.

II. Anno autem trecentesimo nono aerae Alexandri edixit Augustus, ut describeretur unusquisque in patria sua. Surrexit itaque Josephus,

Josephus, et assumpta Maria sponsa sua Hierosolymam abiit, venitque Bethlehemum, ut cum familia sua in urbe Patria describeretur. Cumque ad speluncam pervenissent, fassa est Maria Josepho, instare sibi tempus pariendi, neque se posse in urbem proficisci, sed hanc, inquit, speluncam intremus. Sol autem praeceps in occasum ferebatur. At Josephus propere abiens, ut mulierem, quae (in partu) ipsi adesset, accerseret: anum Hebraeam conspicit, Hierosolymis oriundam, et, Heus benedicta inquit, huc ades, et speluncam istam ingredere, in qua mulierem partui vicinam invenies.

III. Post solis itaque occasum anus, et cum illa Josephus, ad speluncam pervenit, eamque ambo intraverunt. Et ecce! repléta illa erat luminibus, lucernarum et candelarum fulgorem excedentibus, et solari luce majoribus; Infans fasciis involutus divae Mariae matris suae ubera sugebat, in praesepi repositus. Hanc lucem cum ambo mirarentur, rogat Vetula Divam Mariam: Tune hujus Prolis est Mater? et annuente Diva Maria, Nequaquam, ait, similis es filiabus Evae. Dicebat diva Maria: Sicuti filio meo nemo inter pueros similis exsistit, ita ipsius genetrix nullam inter mulieres parem habet. Respondente verò anu et dicente: Hera mea,

mea, veni ego, ut praemium perpetuo duraturum acquirerem. Inquit illi Domina nostra Diva Maria: Impone manus tuas infanti, quod cum fecisset anus, ex tempore munda evasit. Egressa itaque dicebat: ab hoc tempore famula et ministra ero hujus Infantis, omnibus diebus vitae meae.

IV. Deinde cum advenissent Pastores, et succenso igne, admodum laetarentur apparuerunt illis exercitus coelestes laudantes et celebrantes Deum supremum, idemque facientibus Pastoribus spelunca ista tunc temporis augusto templo simillima videbatur, quoniam ora coelestia pariter, et terrestria celebrabant et magnificabant Deum ob nativitatem Domini Christi. Videns vero anus illa Hebraea manifesta illa miracula, gratias Deo agebat, dicens: Gratias Tibi ago, o Deus, Deus Israëlis, propterea quod viderunt oculi mei nativitatem Servatoris mundi.

V. Cumque adesset tempus circumcisionis, dies scilicet octavus, quo circumcidendum esse puellum lex praecipit, circumciderunt illum in spelunca sumsitque anus illa Hebraea pelliculam istam (dicunt vero alii ipsam sumsisse praesegmem umbilici) eamque in alabastro olei nardini vetusti recondidit. Erat autem illi filius

sepla-

seplasiarius, cui tradens illud, cave, inquit, vendas alabastrum hoc ungenti nardini, quamvis trecenti denarii pro illo tibi offerentur. Atque hoc est alabastrum illud, quod Maria peccatrix sibi comparavit, et in caput et pedes Domini nostri Jesu Christi effudit, eosque capillitio capitis sui extersit. Tum decem dierum spatio interjecto Hierosolymas eum detulerunt, et quadragesimo a nativitate die in templo coram facie Domini stiterunt offerentes pro ipso munera, quod in lege Mosis praescriptum est; scilicet: *Omnis mas adaperiens vulvam sanctus Dei vocabitur.*

VI. Viditque illum Simeon senex, instar columnae lucis refulgentem, cum Diva Maria Virgo, Mater ejus, ulnis suis eum gestaret, magnamque ex ipso laetitiam perciperet, et circumdabant eum Angeli instar circuli, celebrantes illum, tanquam satellites Regi adstantes. Simeon itaque propere ad Divam Mariam accedens, et manus suas versus illam extendens, dicebat Domino Christo: *Nunc, o Domine mi, servus tuus in pace dimittitur, juxta verbum tuum, nam viderunt oculi mei misericordiam tuam, quam parasti ad salutem omnium gentium; lucem omnibus populis, et gloriam populo tuo Israëli.* Aderat quoque Hanna Prophetissa,

et

et accedens, Deo gratias agebat, Dominamque Mariam felicem praedicabat.

VII. Et factum est, cum natus esset Dominus Jesus Bethlehemi, urbae Judaeae, tempore Herodis Regis, ecce! Magi venerunt ex Oriente Hierosolymas, quemadmodum praedixerat Zoradascht (Zoroaster) erantque cum ipsis munera, aurum, thus, et myrrha, et adoraverunt eum, suaque ipsi munera obtulerunt. Tunc Domina Maria sumsit unam ex illis taeniis (quibus involutus erat infans) eamque loco benedictionis illis tradidit, quam ipsi tanquam munus praeclarissimum ab ea acceperunt. Eademque hora apparuit illis Angelus in forma stellae illius, quae antea dux itineris ipsis fuerat, cujus lucis ductum secuti abierunt, donec in Patriam suam reverterentur.

VIII. Aderant autem Reges et Principes illorum rogantes, ecquidnam vidissent aut egissent? quomodo ivissent ac redivissent? quos tandem itineris comites habuissent? Hi vero protulerunt illis fasciam istam, quam Diva Maria ipsis tradiderat: quapropter celebrarunt festum, ignemque pro more suo succenderunt, eumque adoraverunt, et fasciam istam in illum conjecerunt, corripuitque eam ignis et in sese comprehendit. Exstincto autem igne fasciam

extraxerunt illaesam, ac si ignis eam non attigisset. Itaque coeperunt illam osculari, capitibusque suis et oculis imponere, dicentes: Haec sane indubitata est Veritas! utique magna res est, quod ignis comburere illam aut perdere nequiverit. Inde sumserunt eam, et magna cum veneratione in Thesauris suis reposuerunt.

IX. Herodes autem videns Magos cunctari, nec ad sese reverti, accersivit Sacerdotes et Sapientes et dixit illis: Docete me, ubi nasciturus sit Christus; cumque illi respondissent: Bethlehemi, urbae Judaeae, coepit animo volvere caedem Domini Jesu Christi. Tunc apparuit Angelus Domini Josepho in somnis, dixitque: Surge, accipe Puerum et Matrem ejus, et abi in Aegyptum sub galli cantum; itaque surrexit et profectus est.

X. Cumque reputaret secum, quale futurum esset iter suum, supervenit ipsi aurora, rupeatque defatigatio itineris sellae cingulum. Jamque appropinquabat urbi magnae, in qua Idolum erat, cui reliqua Aegypti Idola et numina munera et vota offerebant: aderatque huic Idolo sacerdos ministrans ipsi, qui, quotiescunque Satanas ex Idolo isto loqueretur, incolis Aegypti et plagarum ejus illa referebat. Erat huic sacerdoti filius triennis, a magna Daemonum multi-

tudine

tudine obsessus, qui plurima loquebatur et proferebat, et cum corriperent illum daemones, laceratis vestibus suis nudus obambulabat, et homines lapidibus petebat. In vicinia autem istius Idoli erat nosocomium illius urbis, quam cum ingressi essent Josephus et Diva Mària, et in nosocomium istud divertissent, valde consternati sunt cives ejus conveneruntque omnes Principes et sacerdotes Idolorum ad idolum illud, rogantes: Ecquaenam est ista consternatio et trepidatio, quae regionem nostram invasit? Respondit eis idolum: Appulit huc Deus ignotus, qui revera est Deus, neque quisquam praeter illum divino cultu dignus est, quoniam revera est Filius Dei; ejus ad famam haec Regio contremuit, ejusque adventu commota est et concussa, et nos a magnitudine imperii ejus valde timemus. Eademque hora idolum hoc corruit, et ad ruinam ejus, praeter coeteros, omnes Aegypti incolae concurrerunt.

XI. Filius autem Sacerdotis, cum solitus illum morbus invaderet, nosocomium ingressus Josephum ibi et Divam Mariam offendit, quos ceteri omnes fuga deseruerant: et quoniam Diva Domina Maria laverat fascias Domini Christi, easque in tigillo suspenderat, puer iste Daemoniacus unam harum fasciarum detraxit, eam-

que

que capiti suo imposuit, statimque Daemones ex ore ipsius egredi, et corvorum ac Serpentum figura fugere coeperunt. Ex tempore igitur imperio Domini Christi sanatus est puer, et Domino, qui ipsum sanaverat, laudes canere et gratias agere coepit. Quem cum sanitati pristinae restitutum Pater cerneret, Mi fili inquit, quid tibi accidit? et qua ratione sanatus es? Respondit filius: Cum agitarent me Daemones, in nosocomium abii, ibique foeminam decori vultus cum puero inveni, cujus illa fascias recens lotas in tigillo suspenderat: harum unam dereptam dum capiti meo impono, reliquerunt me daemones et fugerunt. Gaudio exsultans Pater, Mi Fili, ait, fieri potest, ut hic Puer sit filius Dei vivi, qui coelos et terram creavit, simulatque enim ad nos transiit, fractum est idolum, ceciderunt cunctaque numina, et à vi majore destructa sunt.

XII. Hic impleta est Prophetia, quae dicit: *Ex Aegypto vocavi filium meum.* Josephum vero et Mariam, cum idolum illud corruisse et periisse audirent, terror et tremor invasit, adeo ut dicerent: Cum essemus in terra Israelis, Herodes Jesum interficere voluit, et propterea omnes infantes Bethlehemi ejusque viciniae occidit, neque dubium est, quin Aegyptii, si

idolatum

idolum hoc fractum corruisse audiverint, nos igne sint crematuri.

XIII. Hinc ergo digressi ad latibula latronum pervenerunt, qui praetereuntes viatores sarcinis modo et vestibus exspoliaverant, eosque vinctos, ducebant. Audiebant vero latrones isti strepitum ingentem, qualis esse solet strepitus Regis, magno cum exercitu et equitatu reboantibus tympanis ex urbe sua egredientis; qua re perculsi relicta omni praeda propere fugiebant. Surgentes itaque captivi, alter alterius vincula solvebant, et receptis sarcinis suis abeuntes, cum Josephum et Mariam accedentes viderent, rogabant: Ubinam ille Rex, cujus adventantis strepitum audientes latrones nos reliquerunt, ita ut salvi evaserimus? Respondebat Josephus: Pone nos veniet.

XIV. Deinde in aliam urbem venerunt, ubi mulier erat daemonica, quam, cum noctu aliquando aquarum processisset, Satanas maledictus et rebellis insederat. Haec neque vestimenta pati, neque in aedibus durare poterat, et quotiescunque catenis illam aut loris constringerent, disruptis illis, nuda, in loca deserta fugiebat, triviisque et sepulchretis insistens homines lapidibus impetebat, ita ut propinquis suis magnae calamitati esset. Hanc igitur conspicata

Diva

Diva Maria, miserta est; et confestim dereliquit eam Satanas, et in forma juvenis fugiens abiit, dicens: Vae mihi a Te, Maria, et a Filio tuo! sic sanata est ista mulier a cruciatu suo, resipiscensque et propter nuditatem suam erubescens ad suos abiit, conspectum hominum fugitans, indutaque vestes suas Patri et propinquis rationem status sui exposuit: qui, quoniam ex optimatibus civitatis erant, Divam Mariam et Josephum magna cum veneratione hospitio exceperunt.

XV. Proxima luce, viatico probe instructi, ab illis digressi sunt, et circa vesperam ejus diei in aliud oppidum, in quo nuptiae celebrabantur, devenerunt; sed technis Satanae maledictis, et opera veneficorum obmutuerat sponsa, ita ut hiscere amplius nequiret. Divam itaque Dominam Mariam, cum filium suum Dominum Christum ulnis gestans oppidum intraret conspicata muta ista sponsa manus suas versus Dominum Christum extendit, eumque ad se pertractum ulnis excepit, et arcte inhaerescens basia frequentia illi impegit, crebro eum motitans suoque corpori apprimens. Extemplo solutus est nodus linguae ejus, et apertae sunt aures ejus; Deoque quod sanitatem ipsi restituisset laudes et grates canere coepit. Magna itaque

hac

hac nocte laetitia inter cives oppidi oriebatur, adeo ut putarent, Deum et Angelos ejus ad sese descendisse.

XVI. Triduum ibi substiterunt, magna in veneratione habiti, et apparatu splendido accepti. Viatico deinde instructi ab illis discesserunt et in aliam urbem devenerunt, in qua quod hominum celebritate floreret, pernoctare desiderabant. Erat vero in hac urbe mulier nobilis, quae cum aliquando lavatum ad flumen descendisset, ecce tibi! Satanas maledictus in forma serpentis insiluerat in eam, et ventrem ejus circumplicaverat, singulisque noctibus, super illa se extendebat. Haec mulier conspicata Dominam Divam Mariam, et Dominum Christum infantem in sinu ejus, rogabat Dominam Divam Mariam, ut sibi infantem hunc gestandum et deosculandum traderet. Annuente illa, et vix admoto puero, diecessit ab illa Satanas, et fugiens eam reliquit, neque unquam post hunc diem mulier illum vidit. Omnes ergo vicini Deum supremum laudabant; et mulier ista magna eos benignitate remunerabatur.

XVII. Postero die eadem mulier aquam odoratam sumpsit, ut Dominum Jesum lavaret; eoque loto aquam illam penes se reservavit. Eratque ibi puella, cujus corpus lepra album

erat,

erat, quae cum aqua hac perfunderetur et lavaretur, munda fuit ex tempore a lepra sua. Dicebat ergo populus: Nullum est dubium, quin Josephus, et Maria, et Puer iste Dii sint, neque enim mortales videntur. Cum vero discessum pararent, accedens puella ista, quam lepra infestaverat, rogabat illos ut se viae comitem adsumerent.

XVIII. Annuebant, ibatque cum eis puella, donec in urbem venirent, in qua arx erat magni Principis, cujus haud procul a diversorio aedes erant. Huc divertebant, cumque abiens puella ad uxorem Principis intrasset, eamque tristem et plorantem reperiret, causam fletus scisscitabatur. Ne mirare, inquit illa, singultus meos; magna enim calamitate premor, quam nulli hominum narrare ausim. Atqui, ait puella, forte, si malum tuum secretum mihi commiseris, ejus apud me remedium invenietur. Tu ergo, respondit uxor Principis, secretum hoc abscondens nulli mortalium narrabis. Ego nupta huic Principi, Regis instar multis terris imperitanti, diu ita cum ipso vixi, ut nullam ex me prolem susciperet. Tandem ex eo concepi, sed filium (eheu!) leprosum peperi; quem ille conspectum pro suo non agnovit, mihique, vel tu, ait, hunc interfice; vel nutrici cuipiam

trade,

trade, tali loco educandum, unde nulla ejus fama audiatur. Jamque res tuas tibi habe, nunquam te rursus videbo. Itaque moerorem meum et conditionem miseram deplorans contabui. Heu filium meum, heu conjugem! Dixine tibi? inquit puella, morbo tuo medicinam reperi, quam tibi spondeo. Nam ego quoque leprosa fui, sed mundavit me Deus, qui est Jesus, filius Dominae Mariae. Rogante autem muliere, ubinam hic esset Deus, quem memoraret? Hic Tecum, inquit puella, in eadem domo versatur. At qua ratione hoc fieri potest, ait illa, ubinam est? Ecce, regerit puella, Josephum et Mariam; infans vero, qui cum illis est, Jesus vocatur, atque is est, qui morbum meum et cruciatum sanavit. At qua ratione, ait illa, mudata es a lepra tua? nonne id mihi indicabis? quidni? inquit puella, aquam, qua lotum fuerat corpus ejus, accepi, et in me effudi, et evanuit lepra mea. Surgens itaque uxor Principis hospitio illos excépit, et splendidum Josepho convivium in magno virorum coetu paravit. Postera vero luce aquam odoratam sumsit, qua Dominum Jesum abueleret, et filium suum quem secum assumpserat, eandem deinde aqua perfudit, et extemplo filius ejus mundatus est a lepra sua. Grates ergo et

laudes Deo canens, beata, inquit, mater, quae Te peperit, O Jesu! itane homines, ejusdem tecum naturae participes, aqua, qua corpus tuum perfusum fuit, mundas? ingentia porro munera Dominae Mariae obtulit, eamque eximio cum honore dimisit.

XIX. Ad aliam deinde urbem pervenientes, in illa pernoctare desiderabant. Divertebant itaque ad Virum recenti matrimonio devinctum, sed qui veneficio tactus uxore frui non poterat; cumque ea nocte penes ipsum pernoctassent, solutum est vinculum ejus. At oriente luce cum ad iter sese accingerent, prohibuit eos sponsus, magnumque illis convivium apparavit.

XX. Postero ergo die profecti, et novae urbi appropinquantes, tres conspiciunt mulieres à sepulchro quodam, magno cum fletu procedentes. Quas conspicata Diva Maria, inquit puellae, quae ipsam comitabatur: Abi, et quaere ex illis, que sit ipsarum conditio, et quid ipsis calamitatis acciderit. Cumque â Puella rogarentur, nihil respondentes, vicissim interrogabant: Unde vos, et quo tenditis? jam enim praeteriit dies, et nox ingruit. Nos viatores sumus, inquit puella, et diversorium, in quo pernoctemus, quaerimus. Dicebant illae: Ite nobiscum, et apud nos pernoctate. Secuti

ergo

ergo illas, in domum novam, ornatam, et varia supellectile instructam introducebantur. Erat vero tempus brumale, et puella mulierum istarum conclave ingressa rursus eas flentes et lamentantes inveniebat. Adstabat eis mulus, tegumento serico instratus, ebeno ex collo ejus dependente, cui oscula dabant, et pabulum subministrabant. Dicente autem puella ista: Quam pulcher, o Dominae meae, hic mulus est! respondebant illae flentes et dicebant: mulus hic, quem cernis, noster fuit frater, eadem hac matre nostra natus, cum enim fato functus Parens noster magnas nobis opes reliquisset, atque hunc unicum fratrem haberemus, commodum illi matrimonium quaerebamus, nuptias ei, more hominum, parare gestientes. Sed mulieres Zelotypiae oestro percitae illum nobis insciis fascinarunt: Et nos quadam nocte, paulo ante auroram foribus aedium nostrarum probe occlusis, fratrem hunc nostrum mulum factum esse vidimus, qualem hodie illum cernis. Nos vero tristes, sicuti vides, quia Pater non erat nobis, quo nos solaremur, nullum in mundo sapientem, aut Magum, ut incantatorem omisimus, quin illum accerseremus, sed nihil omnino nobis profuit. Itaque, quoties pectora nostra moerore opprimuntur, surgimus, et cum

Matre

Matre hac nostra sepulchrum Patris nostri adimus, et postquam ibi flevimus, revertimur.

XXI. Haec cum audivisset puella ista, animum recipite, inquit, et fletus omittite; etenim medicina mali vestri propinqua est, immo vobiscum est, et in medio aedium vestrarum. Nam ego quoque leprosa fui, sed ut istam vidi mulierem, et cum illa infantem hunc parvulum, cujus nomen est Jesus, aqua, qua illum abluerat mater, corpus meum perfudi, et munda evasi. Novi autem, illum vestro quoque malo posse mederi; quare surgite, Dominam meam Mariam adite, atque ei in mansiunculam vestram deductae secretum vestrum revelate, suppliciter illam rogantes, ut vestrum misereatur. Postquam mulieres sermonem puellae audiverant, propere Dominam Divam Mariam adibant et ad sese introducebant, et coram ea considentes flebant, et dicebant: O, Domina nostra, Diva Maria, miserere ancillarum tuarum; neque enim senior nobis superest, aut familiae princeps, neque Pater aut frater, qui coram nobis intret et exeat: Sed mulus hic, quem vides, frater noster fuit, quem mulieres fascino talem, qualem cernis, effecerunt, te itaque rogamus, ut nostrum miserearis. Tunc sortem illarum dolens Diva Maria sublatum Dominum Jesum dorso muli

im-

imponit, et filio suo, heus, inquit, Jesu Christe, sana hunc mulum eximia tua potentia, et formam illi humanam et rationalem, quali antea fuit praeditus, restitue. Vix egressa erat vox ex ore Dominae Divae Mariae, cum immutatus subito mulus, in formam humanam transiret; ac Vir Juvenis, et ab omni labe integer evaderet. Tunc ipse, ac Mater ejus et sorores Dominam Divam Mariam adorabant, ac Puerum super capita sua elatum osculabantur, dicentes: Beata est genetrix tua, o Jesu, o Servator mundi! beati sunt oculi, qui felicitate aspectus tui fruuntur.

XXII. Dicebant porro ambae sorores matri suae: Equidem frater noster auxilio Domini Jesu Christi, et benedictione puellae illius, quae Mariae et filii ejus indicium nobis fecit, in pristinam formam restitutus est. Nunc igitur, cum frater noster sit coelebs, convenit ut puellam hanc, famulam illorum, nuptum ipsi demus. Hoc cum a Diva Maria petiissent, ipsaque annuisset illis, splendidas huic puellae nuptias paraverunt; et moerore in laetitiam, planctuque in risum commutato, gaudere, laetari, exsultare et canere coeperunt, ob excessum laetitiae splendidissimis vestibus et monilibus ornatae. Deinde Deum commemorantes et laudantes, dicebant: O Jesu, fili Davidis, qui moerorum

in

in laetitiam et lamenta in risum convertis! Manseruntque ibi Josephus et Maria decem dies. Deinde profecti sunt, magnis honoribus ab hisce hominibus affecti; qui, cum illis valedixissent, et a valedicendo revertissent, flebant, et prae caeteris puella.

XXIII. Hinc digressi cum in terram desertam pervenissent, eamqua latrociniis infestam esse audirent, Josephus et Diva Maria regionem hanc noctu trajicere parabant. At inter eundum, ecce! duos in via latrones conspiciunt dormientes, et cum illis multitudinem latronum, qui illorum socii erant, itidem stertentium. Erantque duo isti latrones in quos incidebant, *Titus* et *Dumachus*, dicebatque Titus Dumacho: Rogo te, ut istos libere sinas abire, ne socii nostri illos animadvertant. Recusante autem Dumacho, rursus Titus, cape tibi, inquit, a me quadraginta drachmas, et pignus habe zonam hanc meam, quam dicto citius illi porrigebat, ut ne hisceret aut loqueretur. Vidensque Domina Diva Maria hunc latronem ipsis benefacere, ait illi: Dominus Deus te ad dextram suam recipiet, et remissionem peccatorum tibi largietur. Et respondit Dominus Jesus et dixit matri suae: Post triginta annos, o Mater, crucifigent me Judaei Hierosolymis, et duo isti

latrones

latrones mecum una in crucem tollentur, Titus ad dextram meam, et Dumachus ad sinistram; et ab illo die praecedet me Titus in Paradisum. Cumque dixisset illa: Avertat hoc a Te Deus mi fili! abierunt illinc ad urbem Idolorum, quae, postquam illi appropinquassent, in colles arenarum fuit mutata.

XXIV. Hinc ad Sycomorum illam digressi sunt, quae hodie Matarea vocatur, et produxit Dominus Jesus fontem in Matarea, in quo diva Maria tunicam ejus lavit, ex sudore autem, qui a Domino Jesu ibi defluxit, balsamum in illa regione provenit.

XXV. Inde Memphin descenderunt, visoque Pharaone, triennium in Aegypto substiterunt, fecitque Dominus Jesus plurima in Aegypto miracula, quae neque in Evangelio Infantiae, neque in Evangelio perfecto scripta reperiuntur.

XXVI. Exacto vero triennio rediit ex Aegypto et reversus est, cumque Judaeam attigissent, timuit Josephus illam intrare; audiens enim decessisse Herodem, et Archelaum filium in locum ejus successisse, metuit, et in Judaeam abiit, apparuitque illi Angelus Dei, et dixit: O Josephe, abi in urbem Nazareth, atque ibi subsiste. (Mirum sane, gestari sic et circum ferri per Regiones Dominum Regionum)!

XXVII.

XXVII. Ingressi deinde urbem Bethlehemum videbant ibi morbos plurimos et difficiles, oculos infantum infestantes, ita ut plerique morerentur. Aderat ibi mulier, aegrotum habens filium, quem morti jam vicinum ad Dominam Divam Mariam adduxit; quae cum Jesum Christum lavaret, illam conspexit. Dicebat vero mulier ista: O Domina mea Maria, respice filium hunc meum, qui diris cruciatibus torquetur. Et exaudiens illam Diva Maria, cape, inquit, aliquantum istius aquae qua filium meum ablui, eaque illum consperge. Accipiens ergo illa paululum de ista aqua, prout jusserat Diva Maria, illa filium suum perfudit, qui vehementi agitatione lassatus in soporem lapsus est, et cum paululum dormiisset, salvus postea et sanus evigilavit. Mater hoc eventu admodum laeta, Divam Mariam rursus adibat, dicebatque illi Diva Maria: Gratias age Deo, qui filium hunc tuum sanavit.

XXVIII. Erat ibidem alia mulier, vicina ejus, cujus modo filius sanatus erat. Hujus filius, cum eodem morbo laboraret, jamque fere clausi essent ejus oculi, dies noctesque ejulabat. Huic sanati infantis genetrix, quare, inquit, non defers filium tuum ad Divam Mariam, sicuti ego filium meum ad illam detuli, cum

in

in agone mortis versaretur? qui sanatus est aqua illa, qua corpus Jesu filii ejus ablutum fuerat. Quae cum ex ea audivisset mulier ista, ipsa quoque abiit, sumptaque eadem aqua filium suum abluit, cujus extemplo corpus et oculi ad sanitatem pristinam redierunt. Hanc quoque Diva Maria, cum filium suum ad ipsam detulisset, ejusque casum ipsi aperuisset, gratias Deo pro recuperata filii valetudine agere, neque cuiquam, quod evenerat, narrare jussit.

XXIX. Erant in eadem urbe duae foeminae unius viri uxores, quarum utrique erat filius aegrotus. Harum altera Maria vocabatur, et filio ejus Kaljufo erat nomen. Surgebat ista, et adsumpto filio suo Dominam Divam Mariam matrem Jesu adibat, oblatoque ei perpulchro mantili, O Domina mea Maria, inquit, accipe a me hoc mantile, et pro illo fasciolam unam mihi redde. Faciebat hoc Maria, abiensque Mater Kaljufi confectam ex illa tunicam filio suo induebat. Sic sanatus est morbus ejus, at filius rivalis diem obiit. Hinc orto inter illas dissidio, cum alternis hebdomatibus munia domestica obirent, adessentque vices Mariae Matris Kaljufi, haec panem coctura furnum calefaciebat, et farinam petitura, filio suo Kaljufo ad furnum relicto, foras prodibat.

Hunc aemula ejus, solum conspicata (furnus autem succenso igne aesteabat) prehendit et in furnum conjecit, ac sese inde subduxit. Rediens Maria, vidensque filium suum Kaljufum, in medio furno jacentem, ridere, furnumque refriguisse, ac si nihil in eum ignis conjectum foret, cognovit aemulam suam in ignem immisisse. Extractum ergo eum ad Divam Dominam Mariam detulit, eidemque casum ejus narravit. Cui illa, Tace inquit, nam metuo tibi, si ista divulgaveris. Postea aemula ejus aquam haustura ad puteum processit, et conspicata Kaljufum juxta puteum ludentem, neque quemquam mortalium adesse, prehensum illum in puteum deturbavit. Cumque homines aquam ex puteo petituri accessissent, videbant puerum istum in superficie aquae sedentem, quem demissis funibus extrahebant. Ceperatque eos magna admiratio istius pueri, ita ut Deum celebrarent. Accedens vero mater ejus, sublatum illum ad Dominam Divam Mariam detulit, plorans et dicens: O Domina mea, vide, quid aemula mea filio meo fecerit, et quomodo in puteum illum deturbaverit; neque dubium mihi est, quin aliquando exitii causa ipsi sit futura. Inquit illi Diva Maria: Deus injuriam tibi factam vindicabit. Paucis diebus interjectis,

cum

cum aquam haustura ad puteum aemula processisset, pes ejus funi implicabatur, ita ut praeceps in puteum decideret; quique ad auxilium ipsi ferendum accurrerant, caput ejus fractum et ossa contusa inveniebant. Sic malo fato periit, et impletum in ea fuit dictum illud authoris: *Puteum foderunt, et alte humum egesserunt; sed ceciderunt in foveam, quam paraverant.*

XXX. Alia illic mulier geminos habebat filios, morbo pariter languentes: defunctoque altero, alter quoque in vicinia mortis versabatur, quem in ulnas susceptum ad Dominam Divam Mariam, vim lacrymarum effundens, detulit, et, o Domina mea inquit, opem mihi fer, et succurre, nam duos habui filios, quorum alterum modo sepelivi, alterum vero in vicinia mortis constitutum cerno, vide quomodo gratiam a Deo petam, eumque supplex rogem, coepitque dicere: o Domine, tu es clemens et misericors et pius! duos mihi dedisti filios, quorum alterum cum ad te receperis, hunc saltem mihi relinque. Diva itaque Maria, ardorem lacrymarum ejus conspiciens, miserta est ejus, et heus tu ait, filium tuum in lecto filii mei colloca, ejusque vestibus ipsum contege. Cumque collocasset eum in lecto, in quo Christus jacebat, (modo

autem oculi ejus in aeternam noctem claudebantur,) simul atque odor vestium Domini Jesu Christi puerum hunc contigit, oculi ejus aperiebantur, magnaque voce matrem inclamans panem poscebat, eumque acceptum sugebat. Tunc Mater ejus, o Domina Maria, inquit, nunc cognovi virtutem Dei in Te habitare, adeo, ut filius tuus sanet pueros, ejusdem cum ipso naturae participes, simulatque vestes ejus attigerint. Hic puer ista ratione sanatus, is est, qui in Evangelio Bartholomaeus vocatur.

XXXI. Erat porro ibi mulier leprosa, quae adiens Dominam Divam Mariam Matrem Jesu, dicebat: Domina mea, juva me. Respondebat vero Diva Maria: Ecquodnam auxilium petis? aurumne, an argentum, an ut corpus tuum a lepra mundetur? Quis autem, rogabat mulier ista, hoc mihi dare posset? Cui Diva Maria, paululum, inquit, exspecta, donec filium meum Jesum laverim, et in lecto reposuerim. Exspectabat mulier, prout jussa erat; et Maria cum Jesum in lecto collocasset, aquam, qua corpus ejus abluerat, mulieri porrigens, cape, inquit, aliquantum istius aquae, et in corpus tuum effunde, quod cum fecisset, ex tempore mundata Deum celebrabat, et grates ipsi agebat.

XXXII.

XXXII. Abiit ergo, postquam triduum apud illam mansisset, et in urbem perveniens vidit ibi Virum Principem, qui alterius Principis filiam duxerat uxorem: sed cum vidisset mulierem, conspexit inter oculos ejus signa leprae, stellae instar, adeoque matrimonium dissolutum, et irritum declaratum fuerat. Has mulier ista in eo statu conspicata, moestas admodum et fletu largo ora rigantes, causam ex illis lacrymarum quaerebat. At illae, Ne, inquiunt, in statum nostrum inquirito; malum enim nostrum nulli mortalium narrare, aut alieno cuiquam aperire possumus. Instabat tamen illa, utque illud sibi committerent, rogabat, sese enim fortasse remedium ejus commonstraturam. Cum ergo monstrarent ipsi puellam, et signa leprae, quae inter ejus oculos apparebant; Ego quoque, inquit mulier, quam hic videtis, eodem morbo laboravi, et Bethlehemum negotiorum causa profecta sum. Ibi speluncam quandam ingressa, mulierem nomine Mariam vidi, cui filius erat, qui Jesus vocabatur, haec leprosam me videns indoluit, aquamque qua filii sui corpus laverat, mihi porrexit, ea corpus meum perfudi, et munda evasi. Dicebant ergo foemina illae: Nunquid, o Domina, surges, et nobiscum proficiscens Dominam Divam Mariam nobis com-

commonstrabis? Annuente illa surrexerunt et ad Dominam Divam Mariam pervenerunt, splendida secum munera ferentes. Cumque intrassent, et munera illa ipsi optulissent, puellam istam leprosum, quam adduxerant ipsi monstrabant. Dicebat ergo Diva Maria: Misericordia Domini Jesu Christi habitet super vos, et paululum aquae illius, qua corpus Jesu Christi abluerat, illis porrigens, hac miseram lavare jubebat, quod cum fecissent extemplo sanata est, ipsique et omnes adstantes Deum celebrabant. Laeti ergo et in urbem suam reduces Domino propterea laudes canebant. Audiens vero Princeps sanatam esse uxorem suam, domum illam recipiebat, et secundas nuptias celebrans, pro recuperata uxoris sanitate grates Deo agebat.

XXXIII. Erat quoque ibi puella, quae a Satana affligebatur; maledictus enim iste forma ingentis Draconis subinde illi apparebat, eamque deglutire cupiebat; omnem quoque ejus sanguinem exsuxerat, ita ut cadaveri similis remaneret. Ipsa ergo quotiescunque ad illam accederet, manibus super capite constrictis, voci ferabatur et dicebat: Vae, vae mihi! quod nemo adest, qui a pessimo isto Dracone me liberet. Pater autem et Mater ejus, et omnes qui circa ipsam erant,

erant, aut ipsam videbant, contristabantur super illa et flebant, omnesque qui aderant, flebant et lamentabantur, praesertim cum ploraret ipsa, et diceret: O fratres mei et amici, nemone est, qui ab homicida isto me liberet? Filia vero Principis, quae a lepra sua mundata fuerat, audiens vocem puellae istius, adscendit in castelli sui tectum, viditque illam manibus super capite complicatis fletus largos edentem, totumque circumstantiam coetum pariter plorantem. Rogabat itaque maritum istius obsessae, viveret ne mater uxoris ipsius? Qui cum utrumque ejus Parentem vivere dixisset, matrem ejus, inquit illa, ad me mitte. Quam ut venisse vidit, haeccine, inquit obsessa filia tua est? ita, inquit illa tristis et plorans; ex me, o Domina, est genita. Respondebat filia Principis: Occulta secretum meum: nam fateor tibi, me fuisse leprosam: sed mundavit me Domina Maria, Mater Jesu Christi. Quod si filiam tuam sanitati pristinae restitui desideras, Bethlehemum illam abducens Mariam Matrem Jesu require, et filiam tuam sanatum iri confide; credo enim te, sanata filia, laetam reversuram. Statim ab extrema parte verbi surrexit illa, et cum filia sua ad locum designatum profecta, Dominam Divam Mariam adiit, eique filiae suae statum aperuit.

Audita

Audita oratione ejus Diva Maria obtulit illi paululum aquae illius, qua corpus filii sui Jesu abluerat, idque in corpus filiae effundere jussit. Data quoque ipsi fasciola expanniculis Domini Jesu, cape, inquit, hanc fasciolum, eamque hosti tuo, quotiescunque illum videris, ostende; et in pace illas dimisit.

XXXIV. Cum ergo digressae ab illa in civitatem suam rediissent, adessetque tempus, quo Satanas iste percellere eam solebat, eadem hora apparuit illi hic maledictus sub forma ingentis Draconis, eumque videns puella expavit. Cui Mater: Abjice timorem, o filia, et sine illum, donec propius ad te accesserit; tum fasciolam, quam dedit nobis Domina Maria, ipsi obverte, et quid futurum sit, videamus. Accedente itaque Satana isto, qui Draconem teribilem referebat, corpus puellae prae timore inhorruit; sed simulatque fasciolam istam capiti suo superimpositam et oculis obvolutam ostenderet, exibant ex fasciola flammae et prunae ignis, atque in Draconem spargebantur. Hem! quantum hoc miraculum, quod accidebat, simulatque Draco fasciolam Domini Jesu adspiceret! exibat enim ignis, et in caput ejus atque oculos spargebatur, ita ut magna voce exclamaret: Quid mihi tecum est, o Jesu, fili Mariae? quo a Te fugiam, ac

territus

territus admodum et retrocedens puellam relinqueret. Sic puellae huic negotium facessere desiit; quae grates Deo et laudes canebat, et cum ipsa omnes, qui miraculo isti praesentes affuerant.

XXXV. Alia ibidem mulier degebat, cujus filius a Satana vexabatur. Hic Judas nomine, quotiescunque Satanas iste illum corripiebat, quosvis praesentes dentibus appetebat, ac si neminem juxta se inveniret, suas ipse manus et caetera membra morsu vexabat. Audiens ergo mater hujus miseri, famam Divae Mariae et filii ejus Jesu, surrexit propere, ac filium suum Judam in ulnas sublatum ad Dominam Mariam detulit. Interim Jacobus et Joses commodum Dominum Jesum infantem abduxerant, ut cum caeteris infantibus colluderent, ac domo egressi consederant, et cum illis Dominus Jesus. Accedebat vero Judas obsessus, et ad dextram Jesu assidens, cum agitaret eum pro consuetudine sua Satanas, dentibus Dominum Jesum appetebat, et, quoniam attingere non poterat, latus ipsius dextrum percutiebat, ita ut Jesus ploraret. Eademque hora fugiens exivit ex puero isto Satanas, cani rabido similis. Hic autem Puer, qui Jesum percussit, et ex quo Satanas sub forma canis exivit, fuit Judas Ischariotes,

qui

qui illum Judaeis prodidit; et idem ejus latus, in quo percusserat illum Judas, Judaei lancea confixerunt.

XXXVI. Cum vero Dominus Jesus septimum a nativitate sua annum complevisset, die quodam cum aliis pueris sodalibus suis coaetaneis, versabatur, qui ludentes, varias ex luto formas fingebant, asinos, boves, volucres, et alia his similia; et unusquisque suum jactans opus super coeterorum plasmate efferre conabatur. Tunc Dominus Jesus dicebat pueris: Ego illis, quas feci, figuris praecipiam ut incedant. Rogantibus vero pueris, numquid ipse creatoris esset filius? praecipiebat illis Dominus Jesus ut incederent; eademque hora subsiliebant, et cum reverti illas juberet revertebantur. Fecerat autem avium passerumque figuras, quae cum volare ipsas juberet, volabant, et cum stare juberentur, consistebant; quod si cibum et potum illis porrigeret, edebant et bibebant. Cum deinde abiissent pueri, et parentibus ista suis retulissent, dicebant illis patres ipsorum: Cavete in posterum, O filii, a consortio ejus, quoniam Veneficus est; fugite illum et vitate, neque ab hoc momento unquam cum ipso colludite.

XXXVII.

XXXVII. Quodam etiam die Dominus Jesus cum pueris ludens et discurrens officinam tinctoris praeteribat, cujus nomen erat Salem; erantque in officina ejus panni plurimi civium illius urbis, quos variis coloribus imbuere parabant. Ingressus vero Dominus Jesus officinam tinctoris, pannos hosce universos sustulit, et in cortinam tinctoriam conjecit. Rediens Salem, pannosque perditos cernens, voce maxima exclamare coepit, et Dominum Jesum objurgare, dicens: Quid fecisti mihi, O fili Mariae? et me, et cives meos injuria affecisti; quilibet enim commodum sibi colorem expetit, tu vero adveniens omnia perdidisti. Respondebat Dominus Jesus: Cujuscunque panni colorem mutare volueris, hunc ego tibi immutabo; statimque pannos ex cortina producere coepit, singulos illo colore imbutos, quem tinctor desiderabat, donec omnes eduxisset. Hoc prodigium atque miraculum videntes Judaei Deum celebrabant.

XXXVIII. Josephus autem per totam urbem circumiens Dominum Jesum secum ducebat, cum propter artificium ejus homines illum accerserent, ut portas ipsis, aut mulctralia, aut cribra, aut arcas conficeret: eratque cum ipso Dominus Jesus, quocunque proficisceretur. Quotiescunque ergo Josepho aliquid operis sui,

longius

longius aut brevius, latius sive angustius faciendum esset, Dominus Jesus manum suam versus illud extendebat, ac statim, prout vellet Josephus, res succedebat; ita ut opus non esset ipsi quidquam manu sua perficere, qua nec admodum peritus erat artis fabrilis.

XXXIX. Quodam vero die accersivit illum Rex Hierosolymae, et volo, inquit, Josephe, ut solium mihi construas ad mensuram loci illius, in quo sedere consuevi. Paruit Josephus, ac statim operi manum admovens biennium in Regia mansit, donec fabricam istius solii absolvisset. Cum itaque illud in sede sua collocaret, ab unoquoque latere duas illud spithamas a praefinita mensura deficere advertit. Quo viso Rex Josepho admodum irascebatur, et Josephus iram Regis metuens incoenatus dormiebat, cum nihil omnino gustasset. Tunc rogante Domino Jesu, quare metueret? quoniam, inquit Josephus, opus, in quo biennium integrum elaboravi, perdidi. Cui Dominus Jesus, omitte, inquit, timorem, neque animum abjice, tu unum istius solii latus apprehendes, et ego alterum, ut ad justam illud mensuram redigamus. Cumque fecisset Josephus, quemadmodum dixerat Dominus Jesus, et uterque a latere suo valide traheret, paruit solium, et ad justam

loci

loci illius mensuram redactum fuit. Quod prodigium cum cernerent adstantes, obstupescebant, et Deum celebrabant. Fabricatum vero erat solium hoc ex ligno illo, quod exstiterat tempore Soleimanis, ligno scilicet variis formis et figuris insignito.

XL. Alio quodam die Dominus Jesus in plateam egressus, et pueros, qui ad ludendum convenerant, conspicatus, eorum se turbae admiscuit. Qui viso illo cum sese occultarent, ipsique in vestigandos praeberent, pervenit Dominus Jesus ad portam domus cujusdam, et stantes ibi mulieres rogavit, quonam pueri isti abiissent? cumque neminem ibi adesse responderent, iterum Dominus Jesus, Hi, inquit, quos in fornace videtis, quinam sunt? Respondentibus illis, haedos esse triennes; exclamavit Dominus Jesus, dixitque: Huc exite, O haedi, ad Pastorem vestrum. Et confestim egrediebantur pueri haedis similes, et circa ipsum exultabant; quod conspicatae mulieres istae obstupuerunt admodum, terrorque ipsas et tremor occupavit. Propere igitur Dominum Jesum adorabant et obsecrabant dicentes: O Domine noster Jesu, fili Mariae, tu revera es Pastor ille bonus Israëlis! miserere ancillarum tuarum, quae coram te consistunt, quae minime

dubitant,

dubitant, quin tu, O Domine noster, ad sanandum, non vero ad perdendum veneris. Deinde, cum respondisset Dominus Jesus, filios Israelis esse inter populos, tanquam Aethiopes; dicebant mulieres: Tu Domine, omnia nosti, neque Te quidquam latet; nunc vero te rogamus, et a pietate tua petimus, ut pueros istos, servos tuos, in pristinum ipsorum statum restituas. Dicebat ergo Dominus Jesus: Adeste, O Pueri, ut abeamus et ludamus: et extemplo, adstantibus hisce foeminis, haedi immutati sunt, et in formam puerorum redierunt.

XLI. Mense autem Adar congregavit Jesus pueros, eosque tanquam Rex disposuit; straverant enim vestes suas in terra, ut super illas consideret, et coronam e floribus consertam capiti ejus imposuerant, et satellitum instar, Regi adstantium, a dextris et sinistris coram ipso consistebant. Si quis autem per viam illam transiret, illum vi abstrahebant pueri, dicentes: Huc ades, et Regem adora, ut ſelix tibi iter contingat.

XLII. Interea, dum haec gerebantur, accedebant viri, qui puerum lectica gestabant. Hic enim puer ligna petiturus cum aequalibus suis in montem discesserat; ibi vero cum perdicis nidum invenisset, et manum suam, ut ova

exinde

exinde tolleret, extendisset, serpens eum malignus, ex medio nidi prorepens, pupugit, ita ut sodalium suorum auxilium imploraret. Qui cum propere accessissent, invenerunt illum in terra jacentem, mortui instar; vencrantque propinqui ejus et sublatum in urbem referebant. Postquam vero pervenerant ad locum illum, in quo Dominus Jesus more Regis residebat, coeterique pueri ministrorum instar circumstabant, pueri propere obviam procedebant ei, qui a serpente morsus erat, et dicebant propinquis ejus: Accedite, et salutate Regem. Sed cum propter moerorem in quo versabantur, accedere nollent, pueri illos invitos vi abstrahebant. Et cum ad Dominum Jesum pervenissent, rogabat ille, quare hunc puerum gestarent? Atque illis respondentibus, quod serpens ipsum momordisset: dicebat Dominus Jesus pueris: Ite nobiscum, ut serpentem istum interficiamus. Rogantibus vero Parentibus Pueri, ut dimitterentur, quod filius ipsorum in agone mortis versaretur: respondebant pueri dicentes: annon audivistis, quid Rex dixerit? Eamus et occidamus serpentem, et vos morem ipsi non geritis? et sic ipsis nolentibus lecticam retro abducebant. Cumque ad nidum illum pervenissent, dicebat Dominus Jesus pueris: Hoccine est latibulum serpentis?

Atque

Atque illis annuentibus, serpens, a Domino Jesu vocatus, confestim prodibat, seseque ipsi submittebat. Cui ille, abi, inquit, et omne venenum, quod huic puero insinuasti, exsuge. Itaque serpens iste ad puerum adrepens omne suum venenum rursus abstulit; et tunc maledixit illi Dominus Jesus, ut extemplo disruptus moreretur; puerumque manu sua tetigit, ut valetudini pristinae restitueretur: et cum flere inciperet, reprime fletum, inquit Dominus Jesus; mox enim meus eris discipulus, et hic est Simon Cananites, cujus in Evangelio fit mentio.

XLIII. Alio die Josephus filium suum Jacobum lignatum miserat, et comitem se illi Dominus Jesus adjunxerat: cumque pervenissent ad locum, in quo ligna erant, coepissetque Jacobus illa, colligere, ecce vipera maligna illum momordit, ita ut flere et vociferari inciperet. Eum igitur in hoc Statu cernens Dominus Jesus, accessit ad ipsum, locumque in quo vipera eum momorderat, afflavit, ut extemplo saneretur.

XLIV. Quodam etiam die, cum Dominus Jesus versaretur inter pueros, qui in tecto ludebant, quidam puerorum ex alto decidens confestim exspiravit. Diffugientibus vero caeteris pueris, Dominus Jesus solus in tecto remansit,

cumque

cumque advenissent propinqui istius pueri, dicebant Domino Jesu: Tu filium nostrum ex tecto praecipitem dedisti. Illo autem id negante, vociferabantur dicentes: Filius noster mortuus est, et hic est, qui illum interfecit. Quibus Dominus Jesus, Ne me, inquit, arguite facinoris, cujus neutiquam me convincere poteritis; sed agite, rogemus puerum ipsum, qui veritatem in lucem producat. Tunc descendens Dominus Jesus stetit super capite mortui, et voce magna, *Zeinune*, inquit, *Zeinune*, quis te de tecto praecipitavit? Tunc respondens mortuus, Domine, ait, non tu me dejecisti, sed ὁ δεῖνα me ex illo deturbavit. Et cum praecepisset Dominus adstantibus, ut ad verba ejus attenderent; omnes qui aderant, Deum pro hoc miraculo laudabant.

XLV. Jusserat aliquando Diva Domina Maria Dominum Jesum abire, et aquam ipsi ex puteo affere. Cum ergo petitum aquam abiisset, hydria, jam impleta, cum sursum attoleretur, fracta est. Expandens vero Dominus Jesus mantile suum, illo collectam aquam ad matrem suam deferebat, quae stupens rem totam miram, omnia tamen quae viderat, recondebat, et conservabat in corde suo.

XLVI. Rursus alio die Dominus Jesus ad rivum aquae versabatur cum pueris, eduxeruntque per sulcos aquam ex rivo illo, piscinulas sibi construentes; feceratque Dominus Jesus duodecim passeres, eosque circa piscinam suam, ad singula latera, ternos, influxerat. Erat autem dies Sabbati, et accedens filius Hanani Judaei, eosque conspiciens talia molientes, itane, inquit, die Sabbati figuras ex luto fingitis? et propere accurens piscinas eorum destruebat. Cum vero Dominus Jesus manus suas super passeres, quos finxerat, complosisset, avolabant illi pipientes. Deinde filio Hanani ad Jesu quoque piscinam accedente, ut illam destrueret, evanuit aqua ejus, dixitque illi Dominus Jesus: Quemadmodum evanuit aqua ista, sic tua quoque vita evanescet, et extemplo puer iste exaruit.

XLVII. Alio tempore, cum vesperi Dominus Jesus cum Josepho Domum reverteretur, obviam habuit puerum, qui cursu rapido concitatus, impellebat ipsum, ut caderet. Cui Dominus Jesus: Quemadmodum me impulisti, ita cades, neque surges, eademque hora corruit puer et exspiravit.

XLVIII.

XLVIII. Erat porro Hierosolymis quidam Zachaeus nomine, qui juventutem erudiebat. Dicebat hic Josepho: Quare, O Josephe, non mittis ad me Jesum; ut literas discat? Annuebat illi Josephus, et ad Divam Mariam hoc referebat. Ad magistrum itaque illum deducebant; qui simulatque eum conspexerat, Alphabetum ipsi conscripsit, utque Aleph diceret praecepit. Et cum dixisset Aleph, Magister ipsum Beth pronunciare jubebat. Cui Dominus Jesus: Dic mihi prius significationem literae Aleph, et tum Beth pronunciabo. Cumque Magister verbera ipsi intentaret, exponebat illi Dominus Jesus significationes literarum Aleph et Beth: item quaenam literarum figurae essent rectae, quaenam obliquae, quaenam duplicatae; quae punctis insignitae, quae iisdem carentes; quare una litera aliam praecederet; aliaque plurima enarrare coepit et elucidare, quae Magister ipse nec audiverat unquam, nec in libro ullo legerat. Dixit porro Magistro Dominus Jesus: Attende, ut dicam tibi, coepitque clare et distincte recitare, Aleph, Beth, Gimel, Daleth, usque ad finem Alphabeti. Quod miratus Magister, hunc, inquit, puerum ante Noachum natum esse existimo, conversusque ad Josephum, adduxisti, ait, ad me erudiendum puerum, Magistris

Magistris omnibus doctiorem. Divae quoque Mariae inquit: Filio huic tuo nulla doctrina opus est.

XLIX. Ad alium deinde Magistrum doctiorem eum deduxerunt, qui, ut eum conspexit, Dic Aleph, inquit. Cumque dixisset Aleph, Magister ipsum Beth pronunciare jubebat. Cui respondens Dominus Jesus, dic mihi, inquit, prius significationem literae Aleph, et tunc Beth pronunciabo. Hic cum sublata manu eum verberaret Magister, confestim manus ipsius exaruit et mortuus est. Tunc dicebat Josephus Divae Mariae: Ab hoc tempore non sinemus eum domo exire; quoniam quisquis ipsi adversatur, morte plectitur.

L. Et cum factus esset annorum duodecim, duxerunt eum Hierosolymas ad festum, finito autem festo ipsi quidem revertebantur, sed Dominus Jesus retro manebat in templo inter Doctores et Seniores, et eruditos ex filiis Israelis, quos de scientiis varia interrogabat, et vicissim eis respondebat. Dicebat enim illis: Messias cujus est filius? Respondebant illi: Filius Davidis. Quare ergo, inquit, in Spiritu vocat illum Dominum suum? quando dicit: *Dixit Domi-*

nus

nus Domino meo, sede ad dextram meam, ut hostes tuos vestigiis pedum tuorum subjiciam. Tum interrogabat eum Princeps quidam Magistrorum: Legistine libros? Et libros, inquit Dominus Jesus, et ea, quae in libris continentur; et explicabat libros et legem, et praecepta, et statuta, et Mysteria, quae in libris Prophetarum continentur, res, quas nullius creaturae intellectus percepit. Dicebat ergo Magister iste; Ego hactenus talem scientiam nec vidi, neque audivi: quis, putas, puer iste erit?

LI. Cumque adesset ibidem Philosophus, Astronomiae peritus, rogaretque Dominum Jesum num Astronomiae studuisset? respondebat ipsi Dominus Jesus, exponebatque numerum Sphaerarum, et corporum coelestium. Eorumque naturas et operationes, oppositionem, aspectum triquetrum, quadratum et sextilem; progressionem eorundem et retrogradationem, computum denique et prognosticationem, aliaque, quae nullius unquam hominis ratio pervestigavit.

LII. Aderat quoque inter illos Philosophus, medicinae et naturalis scientiae peritissimus; qui cum rogasset Dominum Jesum, an Medi-

cinae

cinae studuisset? respondens ille exposuit ipsi Physica et Metaphysica, Hyperphysica et Hypophysica; Virtutes quoque corporis et humores, eorundemque effectus; numerum item membrorum et ossium, venarum, arteriarum et nervorum, temperamenta etiam, calidum et siccum, frigidum et humidum, quaeque ex hisce orientur: quaenam esset operatio animae in corpus, ejusque sensationes et virtutes; facultates loquendi, irascendi, appetendi: denique congregationem et disipationem: aliaque, quae nullius creaturae intellectus unquam penetravit. Tunc surgebat Philosophus iste, et Dominum Jesum adorabat, et, o Domine Jesu, inquit, ab hoc tempore ero discipulus tuus et servus.

LIII. Dum haec et alia inter sese loquebantur, aderat Domina Diva Maria, postquam ipsum quaerens triduum cum Josepho circumivisset: Videns ergo eum inter Doctores sedentem, perque vices ipsos rogantem et respondentem, dicebat illi: Mi Fili, quare ita fecisti nobis? ecce Ego et Pater tuus te magno cum labore quaesivimus: At ille, quare, inquit, me quaerebatis? an nesciebatis, decere me, ut in domo Patris mei verser? Sed ipsi

non

non intelligebant verba, quae cum ipsis loquebatur. Tunc Doctores isti rogabant Mariam, hiccine ipsius esset filius? et annuente ipsa, O te felicem, ajebant, Maria, quae hunc talem peperisti. Revertebatur autem cum eis Nazaretham, et in omnibus rebus morem ipsis gerebat. Et mater ejus conservabat omnia verba ista in corde suo. Dominus vero Jesus proficiebat statura, et sapientia, et gratia apud Deum et homines.

LIV. Atque ab hoc die miracula, arcana et secreta sua occulere coepit, et Legi operam dare, donec annum trigesimum compleret; quando pater publice illum ad Jordanem declaravit, hac coelitus voce demissa: *Hic est filius meus dilectus in quo acquiesco:* praesente Spiritu Sancto in forma columbae candidae.

LV. Hic est, quem supplices adoramus, quoniam essentiam nobis et vitam dedit, et ex uteris Matrum nostrarum nos eduxit; qui corpus humanum propter nos assumpsit, nosque redemit, ut complecteretur nos aeterna misericordia, et gratiam suam ex liberalitate et beneficentia, ex generositate et benevolentia nobis exhiberet. Ipsi sit gloria, et laus, et potentia,

et

et imperium, ab hoc tempore in sempiterna secula. Amen.

Explicit Evangelium Infantiae totum, auxilio Dei Supremi, secundum ea, quae in Archetypo invenimus.

NICO-

NICODEMI DISCIPULI

de Magistri et Salvatoris nostri Jesu Christi Passione et Resurrectione

EVANGELIUM.

I. Annas enim et Caiphas et Summas, et Datam, Gamaliel, Judas, Levi, Nephtalim, Alexander et Cyrus, et reliqui Judaei veniunt ad Pilatum propter Jesum, accusantes eum de multis accusationibus malis, et dicentes: Jesum novimus Joseph fabri filium, de Maria natum: et dicit se esse filium Dei et Regem, et non solum hoc dicit, sed Sabbatum et paternam legem nostram vult dissolvere. Dicunt ei Judaei: legem habemus in Sabbato non curare: Iste autem claudos es surdos, paralyticos, coecos et leprosos, et daemoniacos curavit de malis actibus. Dicit ei Pilatus: Quomodo de malis actibus? Dicunt ei, maleficus est, et in principe daemoniorum ejicit daemonia, et omnia ei subjecta sunt. Pilatus dicit: Istud non est in spiritu immundo ejicere daemonia, sed in virtute Dei. Dicunt et Judaei Pilato: Rogamus magnitudinem vestram, ut eam jubeatis adstare

ante

ante vestrum tribunal, et audite eum. Advocans autem Pilatus cursorem dicit ei: Qua ratione adducetur Christus? Exiens vero cursor et agnoscens eum adoravit, et fasciale involutorium, quod ferebat in manu sua expandit in terra, dicens: Domine, super hoc ambula, ingredere, quia Praeses te vocat. Videntes autem Judaei, quod fecit cursor, exclamaverunt ad Pilatum, dicentes: Quare sub voce Praeconis non jussisti eum introire, et non per cursorem? Cursor enim videns eum adoravit illum, et fasciale, quod tenebat in manu, expandit ante eum in terra, et dixit ei: Domine, vocat te Praeses. Advocans autem Pilatus cursorem, dixit, Quare hoc fecisti? Dixit ei cursor: quando misisti me de Ierosolyma ad Alexandrum, vidi Jesum sedentem super asinam humilem, et pueri Hebraeorum clamabant Osanna, ramos tenentes in manibus suis: alii autem sternebant vestimenta sua in via dicentes: Salva nos, qui es in coelis, benedictus qui venit in nomine Domini. Clamaverunt ergo adversus cursorem Judaei dicentes: Pueri quidem Hebraeorum Hebraice clamabant, tu autem cum sis Graecus, quomodo linguam Ebraeam nosti? Dicit eis cursor: interrogavi quendam Judaeorum, et dixi ei, quid est quod clamant pueri Hebraice, et iste

mihi

mihi discernit, dicens: Osanna enim clamant, quod interpretatur: O Domine, salvum fac seu Domine salva. Dicit eis Pilatus: Vos autem, cur attestamini voces, quas pueri dixerunt? Quid peccavit cursor? Et ipsi tacuerunt. Dixit cursori Praeses: Exi, et quovis ordine introduc eum. Exiens vero cursor fecit, sicut et priori schemate, et dicit ad eum: Domine ingredere, quoniam vocat te Praeses. Ingressus autem Jesus ad signiferos, qui signa ferebant, et curvata sunt capita ipsorum et adoraverunt Jesum. Hinc Judaei magis clamabant adversus signiferos. Pilatus vero dicit ad Judaeos: Non laudatis, quod ex se curvata sunt capita signorum, et adoraverunt Jesum; Sed quomodo clamatis ad signiferos, quia ipsi se curvaverunt et adoraverunt. Dixerunt illi Pilato: Nos vidimus, quoniam inclinaverunt se signiferi, et adoraverunt Jesum. Advocans vero signiferos Praeses dixit eis: Quare sic fecistis? Dicunt signiferi Pilato: Nos viri Pagani sumus et templorum servi, quomodo habuimus adorare eum? Etenim nos tenentes signa curvaverunt se et adoraverunt. Dicit Pilatus ad Archi-Synagogos: Eligite vos viros potentes, et ipsi contineant signa, et videamus, si ex se curventur. Adspicientes autem seniores Judaeorum Viros duodecim for-

fortissimos potentesque senes fecerunt continere signa, et steterunt ante conspectum Praesidis. Dicit Pilatus cursori: Ejice Jesum foras, et intromitte eum iterum quali vis ordine, et exivit foras praetorium Jesus et cursor: et advocans Pilatus signiferos, qui tenebant signa priores, jurans eis per salutem Caesaris, quia si non sic ferant signa ingrediente Jesu, praecidam capita vestra. Et jussit Praeses ingredi Jesum secundo, et fecit cursor eodem schemate, sicut et prius, et multum deprecatus est Jesum, ut superascenderet, et ambularet super fasciale suum, et superambulavit, et ingressus est. Introeunte autem Jesu curvaverunt se signa, et adoraverunt eum.

II. Videns autem Pilatus, timor apprehendit eum, et coepit exsurgere de sede sua. Cogitante autem eo exsurgere de sede sua, matrona ipsius Pilati procul posita, misit ad eum dicens: Nihil tibi et justo illi: Multa enim passa sum in visu propter eum hac nocte. Audientes autem haec Judaei dixerunt Pilato: Numquid non diximus tibi, quoniam maleficus est, ecce somnium immisit ad uxorem tuam. Pilatus vero advocans Jesum, dixit: Num audisti, quod isti adversum te testantur? et nihil dicis: Jesus respondit ei: Si non haberent potestatem

loquendi,

loquendi, non loquerentur, sed quoniam unusquisque habet potestatem oris sui loqui bona et mala, ipsi videbunt. Respondentes autem seniores Judaeorum dicunt ad Jesum: Quid nos videbimus? Nos primum de te vidimus quod ex fornicatione natus es. Secundo, quod pro nativitate tua in Bethlehem infantes interfecti sunt. Tertio, quod pater tuus et mater tua Maria fugerunt in Aegyptum, eo quod non haberent fiduciam in populo. Dicunt quidam de adstantibus benigne ex Judaeis: Nos non dicimus eum esse natum de fornicatione: hic sermo vester non est verus, quoniam desponsatio facta est, sicut ipsi dicunt, qui sunt de gente vestra. Dicunt Pilato Annas et Caiphas: Omnis multitudo audienda est, quae clamat, quoniam ex fornicatione natus est, et maleficus est. Isti autem, qui negant eum esse natum ex fornicatione, proselyti sunt, et discipuli ejus. Pilatus autem dixit ad Annam et Caipham: Qui sunt proselyti? Dicunt: Illi paganorum filii sunt, et nunc facti sunt Judaei. Dicunt Eliezer, et Asterius, et Antonius, et Jacobus, Caras, et Samuel, Isaac et Phinees, Crippus et Agrippa, Annas et Judas: Nos proselyti non sumus, sed filii Judaeorum sumus, et veritatem loquimur, et in desponsalitio Mariae interfuimus. Allo-

quens

quens vero Pilatus duodecim viros, qui haec dixerunt, dixit eis: Adjuro vos per salutem Caesaris, si non est natus ex fornicatione, aut si vera sunt, quae dixistis. Dicunt illi Pilato: Legem habemus non jurare quia peccatum est: ipsi jurent per salutem Caesaris, quoniam non est sicut diximus, et rei sumus mortis. Dicunt Annas et Caiphas ad Pilatum: Isti duodecim non credent, quia scimus eum natum de stupro, et maleficum esse, et dicit se ipsum esse filium Dei, et Regem, quod nos credimus, et audire pertimescimus. Jubens ergo Pilatus omnem populum exire foras, absque duodecim viris qui dixerunt quoniam non est ex fornicatione natus, sed et Jesum jussit segregare remote, et dicit eis: Qua ratione volunt Judaei Jesum occidere? Dicunt ei illi: Zelum habent, quoniam Sabbato curat. Dixit Pilatus: de bono opere volunt eum occidere? Dicunt illi: Etiam Domine.

III. Pilatus vero repletus ira exivit praetorium et dixit Judaeis: Testem habeo solum, quia nec ullam culpam invenio in homine isto. Dicunt Judaei Pilato: Si non esset maleficus, non tibi eum tradidissemus. Dixit eis Pilatus: Tollite eum vos et secundum legem vestram judicate eum. Dicunt Judaei Pilato: Nobis licet occidere neminem. Dicit Pilatus Judaeis: Vobis

ergo

ergo dicit: *non occidas*, sed non mihi. Et ingressus est iterum praetorium, et vocavit solum Jesum, et dixit ad eum: Tu es Rex Judaeorum? et respondens Jesus dixit Pilato: A te hoc solum dicis, an alii tibi dixerunt de me? Respondens Pilatus dixit ad Jesum: Numquid ego Judaeus sum? Gens et Principes Sacerdotum tradiderunt te mihi: Quid fecisti? Respondens Jesus dixit: Regnum meum non est de hoc mundo: si ex hoc mundo esset regnum meum, ministri mei resisterent, et non traditus essem Judaeis, nunc vero regnum meum non est hinc. Dixit Pilatus: Ergo Rex es tu? Respondit Jesus: Tu dicis quia Rex sum ego. Iterum dicit Jesus Pilato: Ego in hoc natus sum, et ad hoc natus sum, et ad hoc veni, ut testimonium perhibeam veritati, et omnis, qui est ex veritate, audit meam vocem. Dicit ei Pilatus: Quid est veritas? Dicit Jesus: Veritas de coelo est. Dicit Pilatus: In terris ergo veritas non est? Dicit Jesus Pilato: Intende veritatem esse in terra inter illos, qui dum potestatem habent judicandi, veritate utuntur, et judicia recte faciunt.

IV. Relinquens ergo Pilatus Jesum in praetorio, exiit foras ad Judaeos et dixit ad eos: Ego nec unam culpam invenio in Jesum. Dicunt

illi

illi Judaei: Ergo ipse dixit: possum dissolvere templum Dei, et in triduo reaedificare illud. Dixit eis Pilatus: quale templum est hoc, de quo dicit? Dicunt ei Judaei: quod aedificavit Salomon in quadraginta sex annis, ipse dixit destruere et in triduo reaedificare. Et iterum dicit eis Pilatus: Innocens sum ego a sanguine hominis istius, vos videritis. Dicunt ei Judaei; Sanguis ejus super nos es super filios nostros. Advocans autem Pilatus Seniores et Scribas, Sacerdotes et Levitas dicit eis secrete: Nolite sic facere, nihil in vestra accusatione dignum morte inveni, de curatione infirmorum et violatione Sabbati. Dicunt Sacerdotes et Levitae Pilato: Per salutem Caesaris, si quis blasphemaverit, dignus est morte. Hic autem adversus Dominum blasphemavit. Jussit vero Praeses exire Judaeos iterum praetorium, et advocans Jesum dixit ei: Quid faciam tibi? Respondit ei Jesus: Sicut dictum est. Dixit ei Pilatus: Quomodo est dictum? Dixit ei Jesus: Moyses et Prophetae praeconizati sunt de passione mea, et resurrectione. Audientes haec Judaei exacerbati sunt, et dicunt Pilato: Quid amplius vis blasphemiam istius audire? Dicit Pilatus eis: Si iste sermo blasphemia vobis videtur, tollite eum vos et producite ad vestram Synagogam,

et

et secundum legem vestram judicate eum. Dicunt Judaei Pilato: Lex noster continet, ut si homo homini peccaverit, dignus sit accipere unam minus quadraginta. Si vero in Dominum blasphemarit hujusmodi lapidari. Dicit eis Pilatus: Si iste sermo blasphemia est, vos judicate eum secundum legem vestram. Dicunt Judaei Pilato; Lex nostra mandat nobis, non occidere quemquam. Nos volumus, ut crucifigatur, quia dignus est morte crucis. Dicit eis Pilatus: Non est bonum, ut crucifigatur, sed tantum corripite eum, et dimittite. Intuitus vero Praeses in populo, et circumstante populo Judaeorum vidit plurimos Judaeos lacrymantes, et dixit ad Principes Sacerdotum Judaeorum: Non omnis multitudo desiderat eum mori. Dicunt Seniores Judaeorum ad Pilatum: ideo venimus nos et tota multitudo hic, ut moriatur. Dixit Pilatus ad eos: Quare morietur? Dicunt illi: Quia dicit se ipsum filium Dei esse, et Regem.

V. Nicodemus autem quidam vir Judaeus stetit ante Praesidem, et dixit: Rogo te misericors Judex, ut digneris paucos meos audire sermones. Dixit Pilatus ei: Dic. Nicodemus dixit: Ego dixi Senioribus Judaeorum, et Scribis, et Sacerdotibus et Levitis, et omni multitudini Judaeorum in Synagoga: Quid quaeritis

e cum

cum homine isto? Homo iste multa signa facit bona et gloriosa, qualia nullus fecit in terra homo, nec faciet, dimittite illum, et nolite ei malum facere: Si ex Deo est, stabunt signa ejus; si vero ex hominibus, dissolventur. Quia et Moyses a Deo in Aegyptum missus fecit signa, quae dixit illi facere Deus ante Pharaonem Regem Aegypti. Erant ibi Magi Janues et Mambres, feceruntque et ipsi per incantationes suas signa, quae fecerat Moyses, sed non per omnia. Et signa quae fecerant Magi, non erant ex Deo, sicut nostis vos Scribae et Pharisaei: perierunt ipsi, qui fecerunt, et omnes, qui crediderunt eis. Et nunc dimittite hominem hunc: quia signa, de quibus eum accusatis, ex Deo sunt, et non est dignus morte. Dicunt Judaei Nicodemo: Tu discipulus ejus factus es, et verbum pro ipso facis. Dixit ad eos Nicodemus: Numquid et Praeses discipulus ejus factus est, et verbum pro ipso facit? Numquid non constituit eum Caesar super dignitatem istam? Erant autem Judaei trementes, cum haec audirent, et stridebant super Nicodemum, et dicebant ei: Veritatem ipsius accipias, et possessionem cum Christo habeas. Dixit Nicodemus: Amen, accipiam sicut dixistis.

VI.

VI. Ex Judaeis quidam alius autem exsiliens rogabat Praesidem, ut vellet audire verbum. Dicit Praeses: quicquid vis dicere, dic: Ego per triginta octo annos jacu Ierosolymis juxta probaticam piscinam, patiens magnam infirmitatem, expectans sanitatem; quae fiebat in adventu, qui turbabat aquam secundum tempus. Et qui prior descendisset in aquam post commotionem aquae, sanus fiebat ab omni infirmitate. Et inveniens ibi me Jesus languidum, dixit ad me; Vis sanus fieri? Et respondi ego: Domine, non habeo hominem, ut cum turbata fuerit aqua, mittat me in piscinam. Et dixit mihi: Surge, et tolle grabatum tuum, et ambula. Et sospes factus statim tuli grabatum meum et ambulavi. Dicunt Judaei Pilato: Domine Praeses, interroga eum, qualis fuerit dies, in qua languidus sanatus est. Dixit languidus sanatus, Sabbatum. Dicunt Judaei Pilato: Nonne sic docuimus, quia in Sabbato curat, et principe Daemoniorum daemonia ejicit? Et alius quidam Judaeus exiens dixit: Coecus eram, voces audiebam, et neminem videre poteram, et cum transisset Jesus, audivi turbam praetereuntem, et interrogavi, quid esset. Et dixerunt mihi, quia Jesus transiret. Et clamavi dicens: Jesu fili David, miserere mei. Et stans jussit me

adduci

adduci ad se, et dixit mihi: Respice, et confestim vidi, et secutus sum eum gaudens et gratias agens. Et alius Judaeus exiens dixit: Leprosus eram, et mundavit me solo verbo, dicens: Volo, mundare: et illico mundatus sum a lepra. Et alius Judaeus exiens dixit: Curvus eram et erexit me verbo.

VII. Et mulier quaedam Veronica nomine dixit: Sanguine fluens eram ab annis duodecim, et tetigi fimbriam vestimenti ejus, et statim fluxus sanguinis mei stetit. Dicunt Judaei: Legem habemus mulierem ad testimonium non venire. Et quidam Judaeus post alia dixit: Vidi Jesum vocari ad nuptias cum discipulis suis, et vinum deficere in Cana Galileae, et cum defecisset vinum, praecepit ministris, ut implerent sex hydrias, quae ibi erant, aqua, et impleverunt usque ad summum. Et benedixit eas, et convertit aquam in vinum, et biberunt omnes gentes admirantes super hoc signum. Et alius Judaeus stetit in medio, et dixit: Ego vidi Jesum in Capharnaum docentem in Synagoga. Et in Synagoga erat quidam homo habens daemonium, et clamavit, dicens: Sine me. Quid nobis et tibi Jesu Nayarene? Venisti perdere nos. Scio quia tu es Sanctus Dei. Et increpavit illum Jesus et dixit illi: Obmutesce Spiritus immunde,

et

et exi de homine. Et statim exivit de isto, nihilque illi nocuit. Et haec quidam Pharisaeus dixit: Ego vidi, quod multa turba venit ad Jesum a Galilaea et Judaea, et maritima, et multis regionibus circa Jordanem, et multi infirmi veniebant ad eum, et sanabat omnes. Et audivi Spiritus immundos clamantes et dicentes: Tu es filius Dei. Et vehementer comminabatur eis Jesus, ne illum manifestarent.

VIII. Post haec quidam nomine Centurio dixit: Ego in Capharnaum vidi Jesum, et rogavi eum dicens; Domine, puer meus jacet paralyticus in domo. Et dixit mihi Jesus: Vade, et sicut credidisti, fiat tibi, et sanatus est puer ex illa hora. Deinde quidam regulus dixit; Habebam filium in Capharnaum, qui moriebatur, et cum audissem Jesum advenire in Galilaeam, abii, et rogavi eum, ut descenderet in domum meam, et sanaret filium meum, incipiebat enim mori. Et dixit mihi: Vade, filius tuus vivit, et sanatus est filius meus ex illa hora. Et alii quidam multi ex Judaeis et viri et mulieres clamaverunt dicentes: Vere filius Dei est iste, qui solo verbo omnia sanat, et daemonia ei per omnia subjiciuntur. Dicunt quidam ex ipsis: Non est haec potestas nisi a Deo. Dixit Pilatus Judaeis: Quare vobis docentibus daemonia non

sub-

subjiciuntur? Dicunt quidam ex ipsis: Non est haec potestas nisi a Deo, ut daemonia subjiciantur. Alii autem dixerunt Pilato: Quia Lazarum mortuum suscitavit post quatriduum de monumento. Audiens haec Praeses tremefactus dixit ad multitudinem Judaeorum: Quid vobis proderit, quod effundatis sanguinem innocentem.

IX. Et convocans Pilatus Nicodemum et duodecim viros, qui dixerunt, quoniam non est natus ex fornicatione, dicit ad eos: Quid faciam, quoniam seditio fit in populo? Dicunt ei illi: Nescimus, ipsi videant, qui seditionem commovent. Iterum Pilatus convocans multididinem dixit eis: Scitis, quia vobis consuetudo est per diem azymorum ut dimittam vobis unum vinctum; habeo unum insignem vinctum homicidam, qui dicitur Barrabas, et Jesum, qui dicitur Christus, in quo nullam causam mortis invenio. Quem ergo vultis ex his duobus dimitti? Clamaverunt autem omnes dicentes: Barrabam dimitte nobis. Dicit eis Pilatus: Quid ergo faciam de Jesu, qui dicitur Christus? Dicunt ei omnes: Crucifigatur. Iterum clamant dicentes Pilato: Non es amicus Caesaris, si hunc dimittis, quia dixit se filium Dei esse et Regem; an forte vis hunc esse et non Caesarem?

rem? Tunc repletus furore Pilatus dixit ad eos: Semper gens vestra seditiosa fuit, et qui profuerunt, contrarii eis fuistis. Responderunt Judei: Qui sunt qui fuerunt pro nobis? Dicit eis Pilatus: Deus vester, qui eruit vos de dura servitute Aegyptiorum et transduxit per mare rubrum, sicut per aridam, et in eremo cibavit vos manna et carne coturnicum, et aquam de petra produxit, et legem de coelo vobis dedit: et in omnibus irritastis Deum vestrum, et quaesivistis vobis vitulum facere conflatilem, et adorastis et immolastis, et dixistis: Isti sunt Dii tui, Israel, qui te eduxerunt de terra Aegypti, et voluit Deus vester disperdere vos: et deprecatus est Moyses pro vobis, ut non moreremini, et audivit Deus vester eum, et transtulit peccatum vestrum. Deinde exacerbati voluistis occidere Prophetas vestros Moysen et Aaron; quando fugerunt in tabernaculum, et semper contra Deum et ejus Prophetas murmurastis. Et exsurgens de tribunali voluit exire foras. Clamaverunt autem omnes Judaei: Regem scimus esse Caesarem, non Jesum. Nam quando hic natus est, Magi venerunt, et ei munera obtulerunt. Quod quum audisset Herodes, turbatus est valde, et voluit eum occidere. Quod cum cognovisset Pater ejus, fugit in

Aegyp-

Aegyptum, cum Matre sua Maria. Herodes cum audisset eum esse natum, voluit eum occidere, et mittens occidit omnes pueros, qui erant in Bethlehem, et in omnibus finibus ejus a bimatu et infra. Audiens Pilatus haec verba timuit, et silentio facto in populo qui clamabat, dixit ad Jesum: Ergo Rex es tu? Dicunt ad Pilatum omnes Judaei: Iste est, quem Herodes quaerebat occidere. Accipiens autem Pilatus aquam lavit manus suas coram populo dicens: Innocens ego sum a sanguine justi hujus, Vos videritis. Et responderunt Judaei dicentes: Sanguis ejus super nos, et super filios nostros. Tunc jussit Pilatus adduci Jesum ante se, et prosecutus est eum his verbis: Genus tuum comprobavit te, ut Regem. Propter quod ego Herodes praecipio flagellari te secundum statuta priorum principum, et in principio te alligari, et in cruce suspendi in eo loco, ubi tentus es, et duos malignos tecum, quorum nomina sunt haec Dimas et Gestas.

X. Et exivit Jesus de praetorio, et duo latrones cum eo. Et cum pervenissent ad locum, qui dicitur Golgata, exspoliaverunt eum vestimento suo et praecingunt eum linteo, et coronam de spinis imponunt super caput ejus, et dant arundinem in manu ejus. Similiter et duos

latrones

latrones suspendunt cum eo. Dimas a dextris, et Gestas a sinistris ejus. Jesus vero dixit: Pater mi, parce illis, quia nesciunt, quid faciunt. Et diviserunt vestimenta ejus, super vestem ejus mittentes sortem. Et steterunt populi, et irridebant eum principes sacerdotum et Seniores Judaeorum, dicentes: Alios salvos fecit, nunc se ipsum salvum faciat, si potest. Si filius Dei est, descendat nunc de cruce. Deludebant ergo eum milites, et accipientes acetum et fel offerebant ei bibere, et dicebant ad illum: Si tu es Rex Judaeorum, libera temetipsum. Accipiens autem Longinus miles lanceam, aperuit latus ejus, et continuo exivit sanguis et aqua. Scripsit autem Pilatus titulum super crucem literis Hebraicis, Latinis et Graecis, continentem haec: *Hic est Rex Judaeorum!* Unus autem de duobus latronibus, qui crucifixi erant cum Jesu, nomine Gestas, dixit ad Jesum: si tu es Christus, libera te ipsum et nos. Respondens autem latro, qui a dextris ejus supensus erat, nomine Dimas, increpavit eum et dixit: Non times tu Deum, qui in hoc judicio es ex damnatis? Nos autem digne et juste secundum ea quae fecimus, recepimus mercedem. Hic autem Jesus quid mali fecit? Et post haec suspirans dixit ad Jesum: Memento mei, Domine, dum veneris in regnum tuum.

tuum. Respondit autem Jesus, dixit ad illum: Amen dico tibi, quia hodie mecum eris in paradiso.

XI. Erat autam hora quasi sexta, et tenebrae factae sunt super universam terram usque ad horam nonam. Sole autem obscurante ecce velum templi scissum est a summo usque deorsum, et petrae scissae sunt, et monumenta aperta sunt, et multa corpora Sanctorum, qui dormierunt, surrexerunt. Et circa horam nonam exclamavit Jesus voce magna dicens: *Hely, Hely lama zabathani;* quod est interpretum, Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me? Et post haec dicit Jesus: Pater, in manus tuas commendo spiritum meum. Et haec dicens emisit spiritum. Videns autem Centurio, quia Jesus sic clamans emisisset spiritum, glorificavit Deum, et dixit: Vere hic homo justus erat. Et omnes populi circumstantes conturbati sunt vehementer ad spectaculum illud, et considerantes quae facta sunt, percusserunt pectora sua, et tunc revertebantur in civitatem Ierusalem. Centurio veniens ad Praesidem retulit illi omnia quae facta sunt. Cum autem Praeses audivisset omnia quae facta erant, contristatus est nimis, et convocans Judaeos simul dixit ad illos: Vidistis signa, quae facta sunt in sole,

et

et caetera omnia, quae facta sunt, dum Jesus moriebatur? Quod cum audissent Judaei, responderunt Praesidi: Eclipsis facta est solis secundum veterem consuetudinem. Stabant autem omnes noti ejus a longe, similiter et mulieres, quae secutae fuerant Jesum a Galilaea haec videntes. Et ecce vir quidam ab Arimathia nomine Joseph qui etiam erat discipulus Joseph occulte tamen propter metum Judaeorum, venit ad Praesidem, rogavitque Praesidem, ut permitteret illi, ut tolleret corpus Jesu de cruce. Et Praeses permisit. Venit autem Nicodemus ferens secum mixturam myrrhae et aloës, quasi libras centum et deposuerunt illum in linteis cum aromatibus, ut mos sepeliendi est Judaeis, et posuerunt illum in monumentum novum, quod Joseph construxerat, et de petra excidi curaverat, in quo nullus homo positus fuerat, et advolverunt saxum magnum ad ostium speluncae.

XII. Audientes autem iniqui Judaei, quia corpus Jesu petiit et sepelivit, quaerebant et Nicodemum et istos duodecim viros, qui dixerunt ante Praesidem, quia non est natus de fornicatione, et alios bonos, qui opera bona declaraverant. Omnibus autem occultatis prae timore Judeorum, solus Nicodemus ostendit se eis, quando isti ingressi Synagogam. Et

respon-

responderunt ei Judaei: Et tu quomodo ausus es ingredi synagogam, quia consentiens Christo eras? Pars illius tecum fiat in futuro Seculo. Et respondit Nicodemus: Amen. Sic fiat ut pars mihi sit cum isto in regno suo. Similiter et Joseph, cum ascendisset ad Judaeos, dixit eis: Quare contristati estis adversum me, quia petii a Pilato corpus Jesu? Ecce in monumento meo posui eum, et involvi in sindone munda, et apposui lapidem magnum ad ostium speluncae. Ego bene egi circa istum, vos enim non bene egistis adversus justum, ut eum crucifigeretis, sed aceto potastis eum, et spinis eum coronastis, et flagellis lacerastis eum, et sanguinem ejus imprecati estis. Haec audientes Judaei contristati sunt animo et conturbati. Et apprehenderunt Joseph, et jusserunt eum custodiri, ante diem Sabbati usque post diem Sabbatorum. Et dixerunt ei: Agnosce, quia hac hora non competit aliquid agere adversum te mali, donec primum sabbatum illucescat. Scimus autem, quia nec sepultura dignus eris sed dabimus carnes tuas volatilibus coeli, et bestiis terrae. Respondit Joseph: Iste sermo similis est Goliae superbo, qui exprobravit Deum vivum adversus sanctum David. Scitis autem vos scribae et Doctores, quia Deus dicit per Prophetam: Mihi vindictam,

et.

et ego retribuam, mihi tantum quod promittis malum: potens est Deus, quem in cruce suspendistis, eripere me de manu vestra. Super vos omne facinus veniet. Praeses enim quando lavit manus suas, dixit: Mundus sum ego a sanguine justi hujus. Et vos respondentes clamastis: *Sanguis ejus super nos et super filios nostros:* Sicut dixistis, et pereatis in aeternum. Audientes autem Judaei sermones istos, exacerbati sunt animo nimis. Et apprehendentes Joseph incluserunt eum in cubiculum ubi non erat fenestra. Signaverunt ostium cubilis super clavem, Annas et Caiphas custodes posuerunt, et consilium fecerunt cum sacerdotibus et Levitis, ut congregarentur omnes post diem Sabbati. Et cogitaverunt, quali morte occiderent Joseph. Hoc facto jusserunt principes Annas et Caiphas praesentari Joseph. Haec audiens omnis congregatio admirantes obstupuerunt, quia signatam invenerunt clavem cubiculi, nec invenerunt Joseph. Annas et Caiphas abierunt.

XIII. Haec omnibus admirantibus, ecce quidam de militibus, qui sepulchrum custodiebant, in synagoga dixit: Quia nobis custodientibus monumentum Jesu, facta est terrae motio et vidimus Angelum Dei, quomodo

revol-

revolvit monumenti lapidem, et sedebat super eum, et aspectus ejus erat sicut fulgur, et vestimentum ejus, sicut nix. Et prae timore effecti sumus velut mortui. Et audivimus Angelum dicentem mulieribus ad sepulchrum Jesu: Nolite timere: scio, quod Jesum quaeritis crucifixum; hic surexit, sicut praedixit. Venite et videte locum, ubi positus erat, et cito euntes dicite discipulis ejus, quia surrexit a mortuis, et praecedet vos in Galilaeam, ibi eum videbitis, sicut dixit vobis. Et convocantes Judaei omnes milites, qui custodierant monumentum Jesu, dixerunt eis. Quae sunt mulieres illae, ad quas Angelus locutus est? quare eas non tenuistis? Respondentes milites dixerunt: Mulieres, nescimus quae fuerunt, et nos ut mortui facti sumus prae timore Angeli, et quomodo potuissemus apprehendere mulieres illas? Dixerunt illis Judaei: Vivit Dominus, quia non credimus vobis. Respondentes milites dixerunt Judaeis: Tanta miracula facientem Jesum vidistis et audistis, et non ei creditis, quomodo nobis credituri estis? Bene quidem dixistis: Vivit Dominus, et vere vivit ipse Dominus. Nos audivimus, quia ipsum Joseph, qui sepelivit corpus Jesu, inclusistis in cubiculo, super clavem signantes, et aperientes non invenistis

eum.

eum. Date ergo vos Joseph: quem in cubiculo custodistis, et nos dabimus Jesum, quem in sepulchro custodivimus. Respondentes Judaei dixerunt: Joseph nos dabimus, date nobis Jesum. Joseph autem in civitate sua Arimathia est. Respondentes milites dixerunt: Si Joseph in Arimathia est, et Jesus in Galilaea est, sicut audivimus ab Angelo dicente mulieribus. Haec audientes Judaei timuerunt, dicentes ad semetipsos: Nae quando audientes sermones istos, omnes credent in Jesum. Et congregantes pecuniam multam dederunt militibus dicentes: Dicite, quia vobis dormientibus venerunt discipuli Jesu nocte, et furati sunt corpus Jesu. Et si hoc auditum fuerit a Pilato Praeside, nos satisfaciemus pro vobis, et securos vos faciemus. Milites vero accipientes sic dixerunt, ut a Judaeis moniti sunt, et diffamatus est omnibus sermo illorum.

XIV. Quidam autem Sacerdos nomine Phinees et Ada Praeceptor, et Levita nomine Agaeus, isti tres venerunt de Galilaea in Jerusalem, et dixerunt Principibus Sacerdotum, et omnibus, qui in Synagogis erant: Quia Jesum crucifixistis, quem vidimus cum undecim discipulis suis loquentem, et sedentem in medio eorum in monte Oliveti, et dicentem eis:

Euntes

Euntes in mundum universum praedicate omnibus gentibus, baptizantes eos in nomine Patris et Filii, et Spiritus Sancti. Et qui crediderit et baptizatus fuerit, hic salvus erit. Et cum haec locutus fuisset discipulis suis, vidimus eum ascendentem in coelum. Et haec audientes Principes Sacerdotum, et Seniores, et Levitae, dixerunt tribus Viris illis: Date gloriam Deo Israel, et date ei confessionem si vera sunt, quae vidistis et audistis. Illi autem respondentes dixerunt: Vivit Dominus Patrum nostrorum, Deus Abraham, et Deus Isaac, et Deus Jacob, sicut audivimus loquentem Jesum cum discipulis suis, et sicut vidimus eum ascendentem in coelum, sic veritatem dicimus vobis. Et respondentes tres illi Viri dixerunt: Et superaddentes sermones hos iidem tres Viri dixerunt: Si verba, quae audivimus ab Jesu, et quod vidimus eum ascendentem in coelos, taceamus, peccatum habebimus. Statim exsurgentes Principes Sacerdotum tenentes legem Domini adjuraverunt contra eos, dicentes: Jam enim amplius non nuncietis verba, quae locuti estis de Jesu, et dederunt eis pecuniam multam. Et miserunt cum eis alios viros, qui ducerent eos usque in regionem suam, ut nullo modo starent in Jerusalem. Congregati ergo sunt omnes Judaei, et

fecerunt

fecerunt inter se magnam lamentationem, dicentes: Quid est hoc signum, quod factum est in Jerusalem? Annas autem et Caiphas consolantes eos, dixerunt: Numquid militibus, qui custodierunt monumentum Jesu, debemus credere, dicentibus nobis, quoniam Angelus revolvit lapidem de ostio monumenti? Forsitan haec discipuli ejus dixerunt eis et dederunt pecuniam, ut haec dicerent, et tollerent corpus Jesu. Hoc autem scitote, quod non est credendum ullo modo alienigenis, quia et a nobis acceperunt pecuniam copiosam. Et secundum quod docuimus eos dicere, sic omnibus dixerunt. Aut nobis habent tenere fidem, aut discipulis Jesu.

XV. Exsurgens vero Nicodemus, dixit: Recte loquimini filii Israel. Vos audistis omnia quae locuti sunt tres illi Viri jurantes in lege Domini. Qui dixerunt: Vidimus Jesum loquentem cum discipulis suis super montem oliveti, et vidimus eum ascendentem in coelum. Et docet nos Scriptura quod Beatus Elias Propheta assumtus est, et interrogatus Helisaeus a filiis Prophetarum: Ubi est Pater noster Elias? Dixit eis, quia assumptus est. Et dixerunt filii Prophetarum ad eum: Forsitan Spiritus rapuit illum in montibus Israel. Sed eligamus viros nobiscum, et circumeuntes montes Israël forsitan

inveniemus eum. Et deprecati sunt Helisaeum, et ambulavit cum illis tribus diebus, et non invenerunt eum. Et nunc audite me filii Israël, et mittamus viros in montes Israel, ne forte rapuerit Spiritus Jesum, et forsitan inveniemus eum, et agemus poenitentiam. Et placuit omni populo consilium Nicodemi, et miserunt viros, et quaerentes non invenerunt Jesum, et reversi dixerunt: Circumeuntibus nobis non invenimus Jesum, sed invenimus Joseph in civitate sua Arimathia. Haec audientes Principes et omnes populi gavisi sunt, et glorificaverunt Deum Israel, quia inventus est Joseph, quem incluserunt in cubiculo, et non invenerunt. Et facientes congregationem magnam dixerunt Principes Sacerdotum: Quo ordine possumus adducere Joseph ad nos, et loqui cum eo? Et tollens tomum chartae, scripserunt ad Joseph, dicentes: Pax tecum, et omnibus, qui tecum sunt. Scimus, quia peccavimus tibi, et in Deum. Dignare ergo venire ad patres tuos, quia admirati sumus de assumptione tua. Scimus, quia consilium malignum habuimus adversum te, et Dominus suscepit te, et ipse Dominus liberavit te de consilio nostro. Pax tibi Joseph honorabilis ab omni plebe. Et elegerunt septem viros amicos Joseph, et dixerunt ad eos: dum perveneritis ad Joseph, salu-

salutate eum in pace, dantes ei epistolam. Et pervenientes viri ad Joseph, salutantes eum, pacifice dederunt ei libellum epistolae. Et cum legisset Joseph, dixit: Benedictus Dominus Deus, qui liberasti me ab Israël, ut non effunderet sanguinem meum. Benedictus Deus, qui protexisti me sub alis tuis, et osculatus est eos Joseph, et suscepit in domum suam. Alia autem die ascendens Joseph asinum suum, ambulavit cum illis, et perrexerunt in Jerusalem. Et cum audissent haec omnes Judaei, occurrerunt ei obviam clamantes, et dicentes: Pax in introitum tuum pater Joseph. Quibus respondens ait: Pax Domini omni populo. Et osculati sunt eum omnes. Et suscepit eum Nicodemus in domum suam, faciens magnam susceptionem. Alia autem die parasceve Annas et Caiphas et Nicodemus dixerunt ad Joseph: Da confessionem Deo Israël, et manifesta nobis omnia, de quibus interrogatus fueris, quia contristati sumus, eo quod sepelisti corpus Domini Jesu: includentes te in cubiculo non invenimus te, et admirati sumus nimis, et pavor nos comprehendit, usque dum te suscepimus praesentem. Coram Deo ergo manifesta nobis, quod factum est. Respondens autem Joseph dixit: Bene reclusistis me in die parasceve

ad

ad vesperam. Cum starem in oratione mea die Sabbati media nocte, suspensa est domus a quatuor Angelis, et vidi Jesum sicut fulgorem lucis, et prae timore cecidi in terram. Jesus autem tenens manum meam elevavit me de terra, rosque perfudit me. Et extergêns faciem meam osculatus est me, et dixit mihi: Noli timere Joseph, respice in me, et vide, quia ego sum: Ego autem respexi et dixi: Rabboni Helias. Et dixit ad me: Non sum Elias ego, sed sum Jesus Nazarenus, cujus corpus sepelisti. Ego autem dixi ad eum: Ostende mihi monumentum, ubi posui te. Jesus vero tenens manum meam deduxit me in locum, ubi posui eum, et ostendit mihi sindonem, et fasciale, in quo caput ejus involveram. Tunc cognovi quia Jesus est, et adoravi eum, et dixi: Benedictus qui venit in nomine Domini. Jesus veró tenens manum meam, duxit me in Arimathiam, in domum meam, et dixit mihi: Pax tibi, et usque in quadragesimum diem non exeas de domo tua. Ego autem ambulo ad discipulos meos.

XVI. Cum haec omnia audissent principes Sacerdotum et caeteri Sacerdotes, et Levitae, stupefacti sunt, et veluti mortui ceciderunt in facies suas in terram et exclamantes ad se dixerunt:

runt: Quid est hoc signum, quod factum est in Jerusalem? Novimus Patrem et Matrem Jesu. Dixit et quidam Levita: Ego cognovi multos de cognatione sua timentes Deum, et cum orationibus semper in templo hostias et holocausta offerentes Deo Israël. Et quando suscepit eum magnus Sacerdos Simeon tenens in manibus, dixit ad eum: *Nunc dimittis servum tuum, Domine, secundum verbum tuum in pace, quia viderunt oculi mei salutare tuum, quod parasti ante faciem omnium populorum. Lumen ad revelationem gentium et gloriam plebis tuae Israel.* Similiter et ipse Simeon benedixit Mariam Matrem Jesu, et dixit ei: *Annuncio tibi de puero isto: Hic positus est in ruinam, et in resurrectionem multorum, et in signum contradictionis. Et tuam ipsius animam pertransibit gladius, et revelabuntur de multis cordibus cogitationes.* Tunc dixerunt omnes Judaei: Mittamus ad illos tres viros, qui dixerunt se eum vidisse colloquentem cum discipulis suis in monte Oliveti. Hoc facto interrogaverunt eos, quae vidissent. Qui respondentes uno ore dixerunt: Vivit Dominus Deus Israel, quia manifeste vidimus Jesum colloquentem cum discipulis suis in monte Oliveti, et ascendentem in coelum. Tunc Annas et Caiphas segregaverunt eos ab invicem, et

inter-

interrogaverunt eos sigillatim. Qui unanimiter veritatem confitentes dixerunt se vidisse Jesum. Tunc Annas et Caiphas dixerunt: Lex nostra continet: In ore duorum vel trium testium stat omne verbum. Sed quid dicimus? Beatus Enoch placuit Deo et translatus est verbo Dei, et beati Moysi sepultura non invenitur. Jesus autem traditus est Pilato, flagellatus, consputus, spinis coronatus, lancea percussus et crucifixus, in ligno mortuus et sepultus est, ut corpus ejus pater honorabilis Joseph sepelivit in sepulchro novo, et testificatus est eum vidisse vivum. Et tres viri illi testificati sunt vidisse eum colloquentem cum discipulis suis, in monte Oliveti, et ascendentem in coelum.

XVII. Exsurgens autem Joseph dixit ad Annam et Caipham: Vere et bene admiramini, quoniam audistis, quod visus est Jesus de morte vivus ascendisse in coelum. Vere admirandum est, quia non solum resurexit a mortuis, sed etiam de monumentis resuscitavit mortuos, et a multis visi sunt in Jerusalem. Et nunc audite me, quia omnes cognovimus beatum Simeonem Sacerdotem magnum, qui suscepit in manibus suis Jesum infantem in templo. Et ipse Simeon habuit duos filios germanos fratres, et nos omnes in dormitione et in sepultura eorum fuimus.

Ambu-

Ambulate ergo et videte monumenta eorum, aperta enim sunt, quia surrexerunt, et ecce sunt in civitate Arimathia, simul viventes in orationibus Quidam audiunt clamantes, cum nemine tamen loquentes, sed ut mortui silentes. Sed venite, ambulemus ad istos cum omni honore et moderatione, perducamus eos ad nos. Et si adjuraverimus eos, forsitan loquentur nobis de resurectione eorum mysteria quaedam. Haec audientes Judaei gavisi sunt omnes valde, et euntes Annas et Caiphas, Nicodemus et Joseph, et Gamaliel non invenerunt eos in sepulchro eorum, sed ambulantes in civitatem Arimathia, ibi eos invenerunt in oratione flexis genibus intentos. Et osculantes eos cum omni veneratione et timore Dei perduxerunt eos Jerusalem in Synagogam. Et clausis januis tollentes legem Domini, et ponentes eam in manibus eorum adjuraverunt eos per Deum Adonai, et Deum Israel, qui per legem et prophetas locutus est Patribus nostris dicentes: Si ipsum esse creditis Jesum, qui vos suscitavit a mortuis, dicite nobis quod vidistis, et quomodo resuscitati estis a mortuis. Hanc adjurationem audientes Charinus et Lenthius contremuerunt corpore, et conturbati corde gemuerunt. Et simul respicientes in coelum fecerunt

signa-

signaculum crucis digitis suis in linguis suis. Et statim sic locuti sunt dicentes: Date nobis singulos tomos chartae, et scribemus vobis omnia quae vidimus. Et dederunt eis. Et sedentes singuli scripserunt dicentes:

XVIII. Domine Jesu et Pater Deus, mortuorum resurrectio et vita, permitte nobis loqui mysteria tua, quae post mortem crucis tuae vidimus, quia per te adjurati sumus. Tu enim prohibuisti servis tuis, ne referent secreta divinae Majestatis tuae, quae apud inferos fecisti. Nos autem, cum essemus cum Patribus nostris positi in profundo inferni, in caligine tenebrarum, subito factus est aureus solis color, purpureaque realis lux illustrans, statim omnis generis humani Pater Adam cum omnibus Patriarchis et Prophetis exultaverunt, dicentes: Lux ista autor luminis sempiterni est, quae nobis promisit transmittere lumen coaeternum. Et exclamavit Jesaias Propheta, et dixit: Haec est lux Patris et Filii Dei, sicut praedixi, cum essem in terris, vivus: *Terra Zabulon et terra Nephtalim trans Jordanem; populus, qui ambulabat in tenebris, vidit lucem magnam. Et qui habitabant in regione umbrae mortis, lux orta est eis.* Et nunc advenit et illuxit nobis in morte sedentibus. Et cum exultaremus omnes

in

in lumine, quod superluxit nobis, supervenit nobis genitor noster Simeon, et exultans omnibus dixit: Glorificate Dominum Jesum Christum Filium Dei, quem ego in manibus meis suscepi infantem in templo, et compulsus a Spiritu sancto dixi ad eum confessus: *Quia nunc viderunt oculi mei salutare tuum, quod parasti ante faciem omnium populorum, Lumen ad revelationem gentium, et gloriam plebis tuae Israel.* Haec audientes omnes Sancti, qui erant in profundo inferni, plus exultaverunt. Et posthaec supervenit quasi Eremitula et interrogatur ab omnibus: Quis es tu? Quibus respondens dixit: Ego sum vox clamantis in deserto, Johannes Baptista, et Propheta Altissimi, praeiens ante faciem adventus ejus praeparare vias ejus, ad dandam scientiam salutis plebi ejus, in remissionem peccatorum illorum. Et ego Johannes videns Jesum venientem ad me, compulsus sum a Spiritu sancto, et dixi: Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi. Et baptizavi eum in flumine Jordanis, et vidi Spiritum sanctum descendentem super eum in specie columbae. Et audivi vocem de coelo dicentem: Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui ipsum audite. Et nunc praeviante me ante faciem ejus, descendi annunciare

vobis

vobis, quia in proximo visitavit nos ipse Filius ejus Dei oriens ex alto, veniens ad nos sedentes in tenebris, et in umbra mortis.

XIX. Cum autem haec audisset Protoplastus Adam Pater, quia in Jordane baptizatus est Jesus, exclamavit ad filium suum Seth: Enarra filiis tuis Patriarchis et Prophetis omnia, quaecunque audisti a Michële Archangelo, quando te transmisi ad portas Paradisi, ut deprecareris Deum, et ungeret caput meum, cum essem infirmus. Tunc Seth appropinquans sanctis Patriarchis et Prophetis, dixit: Ego Seth, cum essem orans Dominum ad postas Paradisi, ecce angelus Domini, Michael apparuit mihi dicens: Ego missus sum ad te a Domino, ego sum constitutus super corpus humanum. Tibi dico Seth: noli in lacrymis Deum orare et deprecari propter oleum misericordiae ligni, ut perungas Patrem tuum Adam pro dolore capitis ejus, quia nullo modo poteris accipere, nisi in novissimis diebus et temporibus, nisi quando completi fuerint quinque millia et quingenti anni tunc veniet super terram amantissimus Dei filius resuscitare corpus humanum Adae et conresuscitare corpora mortuorum, et ipse veniens in Jordanis aqua baptizabitur. Et cum egressus fuerit de aqua Jordanis, tunc de oleo misericordiae suae unget

unget ex eo omnes credentes in se, et erit oleum misericordiae suae in generationem eorum, qui nascituri sunt, ex aqua et Spiritu Sancto in vitam aeternam. Tunc descendens in terras amantissimus Dei filius Christus Jesus introducet Patrem nostrum Adam in Paradisum ad arborem misericordiae. Haec autem omnia audientes a Seth Patriarchae omnes et Prophetae exsultaverunt magis.

XX. Et cum exsultarent sancti omnes, ecce Satan princeps et dux mortis dixit ad principem inferorum: Apparo suscipere ipsum Jesum Nazarenum, qui gloriatus se filium Dei esse, et est homo timens mortem, et dicens. *Tristis est anima mea usque ad mortem.* Et multa mihi mala inferens, et pluribus aliis, quos ego coecos feci, et claudos, insuper et quos ego variis daemoniis vexavi, ipse verbo sanavit. Et quos ad te mortuos perduxi, hos ipse a te abstraxit. Respondens autem princeps inferorum ad Satan dixit: Quis est princeps tam potens, cum sit homo mortem timens? Omnes enim potentes terrae mea potestate subjecti tenentur, quos tu subjectos perduxisti tua potentia. Si ergo potens est in humanitate, vere dico tibi, omnipotens est et in divinitate, et potentiae ejus nemo potest resistere. Et cum

dicit

dicit se timere mortem; capere te vult et vae tibi erit in sempiterna secula. Respondens autem Satan dixit ad principem tartari: Quid dubitasti et timuisti suscipere illum Jesum Nazarenum adversarium tuum et meum? Ego enim tentavi illum, et populum meum antiquum Judaicum excitavi zelo et ira adversus eum. Lanceam exacui ad passionem ejus, fel et acetum miscui, et jussi ei dare potum, et lignum praeparavi ad crucifigendum eum, et clavos ad perforandum manus ejus et pedes, et in proximo est ejus mors, et perducam eum ad te, subjectum mihi et tibi. Respondens autem princeps Tartari dixit: Tu mihi dixisti, quia ipse est, qui mortuos a me abstraxit. Qui hic detenti sunt, dum viverent in terris, non suis potentiis sed divinis precibus ablati sunt, et omnipotens eorum Deus abstraxit eos a me. Quis ergo est iste Jesus Nazarenus, qui suo verbo mortuos a me traxit sine precibus? Forsitan ipse est, qui Lazarum quatuor diebus mortuum foetentem et dissolutum, quem ego mortuum detinebam, redivivum suo imperio a me traxit. Respondens Satan ad principem inferorum, dixit: Ipse est ille Jesus Nazarenus. Haec audiens princeps inferorum dixit ad eum: Adjuro te per virtutes tuas et meas, ne perducas

eum

eum ad me. Ego enim tunc quando audivi imperium verbi ejus, contremui timore perterritus, et omnia officia mea impia simul mecum conturbata sunt, nec ipsum Lazarum retinere potuimus, sed excutiens se, per omnem malignitatem et celeritatem salvus exivit a nobis, et ipsa terra, quae tenebat Lazari corpus mortuum, statim reddidit vivum. Ego autem nunc scio, quod haec ita potuit facere Deus omnipotens, qui potens est in imperio suo, et potens in humanitate, qui et Salvator est generis humani. Hunc ergo ne perduxeris ad me, omnes enim illos, quos hinc detineo sub incredulitate carceris clausos, et vinculis peccatorum constrictos, solvet, et ad aeternam vitam suae divinitatis perducet.

XXI. Et cum haec ad invicem loquerentur Satan et princeps inferni, subito facta est vox ut tonitruum et spiritualis clamor: *Tollite portas, principes, vestras; et elevamini portae aeternales, et introibit Rex gloriae.* Haec autem cum audisset princeps tartari, dixit ad Satan: Recede a me, et exi de meis sedibus foras, si potens es praeliator, pugna adversum Regem gloriae. Sed quid tibi cum isto? Et ejecit foras Satan de sedibus suis. Et dixit princeps ad suos impios ministros: Claudite

portas

portas crudeles aereas, et vectes ferreos supponite, et fortiter resistite, ne captivi ducamur in captivitatem. Haec autem audiens omnis multitudo Sanctorum, cum magna voce increpationis dixerunt ad principem inferorum: Aperi portas tuas, ut intret Rex gloriae. Et exclamavit Divinus ille Propheta David, dicens: Nonne cum essem vivus in terris, bene vobis praedixi? *Confiteantur Domino misericordiae ejus, et mirabilia ejus filiis hominum, quia contrivit portas aereas, et vectes ferreos confregit. Suscepit eos de via iniquitatis eorum, propter injustitias enim suas humilitati sunt.* Et post haec alius Propheta, videlicet Sanctus Esaias, similiter ait ad omnes Sanctos: Nonne cum essem in terris vivus, bene praedixi vobis: *Exurgent mortui et resurgent, qui in monumentis sunt, et exultabant, qui in terris sunt, quoniam ros qui est a Domino, sanitas est illis.* Et iterum dixi: *Ubi est mors, victoria tua? ubi est mors stimulus tuus?* Haec autem audientes omnes Sancti ab Esaia, dixerunt ad principem inferorum: Aperi nunc portas tuas et vectes ferreos submove, quoniam vinctus eris, et nullius potentiae. Et facta est vox magna tanquam sonus tonitrui, dicens: *Attollite portas, principes, vestras, et elevamini portae infernales,*

nales, et introibit Rex gloriae. Videns autem princeps inferorum, quod duabus vicibus clamaverat, quasi ignorans dicit: *Quis est Rex gloriae?* David vero respondens ad principem inferorum dixit: Ista verba clamoris cognosco, quoniam ego eadem per Spiritum ejus vaticinatus sum. Et nunc, quae supra dixi, dico tibi. *Dominus fortis et potens, Dominus potens in praelio, ipse est Rex gloriae, et ipse Dominus in coelo et in terra prospexit, ut audiret gemitus compeditorum, et ut solveret filios interemptorum.* Et nunc spurcissime et foetidissime princeps inferi, aperi portas tuas, et intret Rex gloriae, quia ipse Dominus est coeli et terrae. Haec dicente David ad principem inferorum, supervenit in forma hominis Dominus majestatis, et aeternas tenebras illustravit, et indissolubilia vincula disrupit, et invincibili virtute visitavit sedentes in profundis tenebris delictorum, et in umbra mortis peccatorum.

XXII. Haec audiens mors impia cum crudelibus ministris suis, expaverunt in propriis regnis agnita luminis claritate, dum Christum in suis repente sedibus viderunt constitutum, exclamaverunt dicentes: Vincti jam sumus a te, ad Dominum dirigis confusionem nostram. Quis es tu, qui sine exitio corruptionis incorruptum

argu-

argumentum majestatis fulgores habes contemnens? Quis es tu tam potens aut impotens, magnus et parvus, humilis et excelsus miles, qui imperare potest in forma servi, ut humilis praeliator? Et Rex gloriae mortuus et vivus, quem crux portavit occisum. Qui mortuus jacuisti in sepulchro, vivus ad nos descendisti. Et in tua morte contremuit omnis creatura et universa sidera commota sunt, et nunc factus es inter mortuos liber, et legiones nostras perturbas. Quis es tu, qui illos, qui originali peccato adstricti tenentur, absolvis captivos, et in libertatem pristinam revocas? Quis es tu, qui peccatorum tenebris excoecatos divina et splendida et lucifera luce perfundis? Similiter et omnes legiones daemonum, simili perterritae pavore, pavida subjectione una voce clamaverunt dicentes: Quomodo et unde tu Jesu Christe, tam fortis homo et splendidus in majestate, tam praeclarus sine macula et mundus a crimine? Ille enim mundus terrenus qui nobis subjectus fuit semper usque nunc, qui in terris usibus tributa persolvebat, nunquam nobis talem mortuum hominem transmisit, nunquam talia munera principibus inferorum destinavit? Quis ergo es tu, qui sic intrepidus nostros fines ingressus es, et non solum nobis supplicia magna

inferre

inferre non vereris, sed insuper de nostris vinculis omnes auferre conaris? Forsitan tu es ille Jesus, de quo nunc Satan ad Principem nostrum dicebat, quod per mortem tuam crucis totius mortis potestatem accepturus esses? Tunc gloriae Dominus conculcans mortem, et comprehendens principem inferorum, privavit omni sua potestate, et attraxit Patrem nostrum terrenum ad suam claritatem.

XXIII. Tunc principes Tartari suscipientes Satan, cum nimia increpatione dixerunt ad eum: O princeps perditionis, et dux exterminationis Beelzebub, derisio angelorum Dei, spurcitia justorum, quid hic facere voluisti? Regem gloriae crucifigere voluisti, in cujus exitio tanta spolia nobis promisisti, ignorans ut insipiens quid egeris? Ecce enim jam iste Jesus Nazarenus gloriosae suae Divinitatis fulgore fug.t omnes horribiles tenebras mortis, ima carcerum, et summa confregit, et cunctos ejecit captivos, et universos vinctos solvit, et omnes, qui prae tormentis gravibus suspirare et gemere solebant, insultant nobis, et deprecationibus eorum expugnamur? Impia regna nostra vincuntur, et nullum jam genus hominum nobis relinquitur, imo potius et nobis fortiter comminantur, quod

nobis nunquam superbi fuerint mortui, nec aliquando potuerunt laeti esse captivi. O princeps Satan omnium malorum, impiorum et refugarum pater, quid hic facere voluisti, quod a principio usque nunc fuerunt desperati salute et vita: modo nullus eorum personat gemitus, nec in alicujus eorum facie lacrymarum vestigium invenitur. O princeps Satan possessio infernorum, illas tuas divitias, quas acquisieras per lignum praevaricationis, et Paradisi amissionem, et nunc per lignum crucis perdidisti, et periit omnis laetitia tua, dum istum Christum Jesum Regem gloriae suspendisti, adversum te et adversum me egisti, a modo cognosces, quanta tormenta, aeterna et infinita supplicia passurus es. O princeps malorum omnium Satan, auctor mortis, et origo omnis superbiae, debueras primum istius Jesu Nazareni causam malam inquirere, in quem nullam culpam mortis invenisti. Quare sine ratione injuste eum crucifigere ausus fuisti, et ad nostram regionem, innocentem et justum perduxisti, et totius mundi noxios, impios, et injustos perdidisti. Et cum loqueretur princeps inferorum ad Satan, tunc Rex gloriae dixit ad ipsum Principem inferorum Beelzebub: Erit Satan princeps sub potestate tua in perpetua secula

substi-

substitutus in locum Adae, et filiorum ejus justorum meorum.

XXIV. Es extendens Jesus manum suam dixit: Venite ad me Sancti mei omnes, qui creati estis ad imaginem meam, qui per lignum et diabolum et mortem damnati estis. Modo vivite per lignum crucis meae, diabolo mundi principe damnato, et morte prostrata. Tunc statim omnes Sancti Dei sub manu altissimi Dei adunati sunt. Tenens autem Dominus Jesus manum Adae, dixit ad eum: Pax tibi cum omnibus filiis tuis justis meis. Adam vero genibus Domini Jesu Christi advolutus, lacrymabiliter deprecatus est eum obsecratione humili, cum voce magna dicens: *Exaltabo te, Domine, quoniam suscepisti me, nec delectasti inimicos meos super me. Domine Deus clamavi ad Te, et sanasti me Domine. Eduxisti ab inferis animam meam, salvasti me a descendentibus in lacum. Psallite Domino omnes Sancti ejus, et canfitemini memoriae sanctitatis ejus. Quoniam ira in indignatione ejus, et vita in voluntate ejus.* Similiter et omnes sancti Dei genibus Domini Jesu advoluti, una voce dixerunt: Advenisti redemptor mundi, sicut per legem et Prophetas tuos sanctos praedixisti, jam factis adimplesti. Redemisti vivos per

crucem

crucem tuam, et per mortem crucis ad nos descendisti, ut eriperes nos ab inferis et morte per majestatem tuam. Domine, sicut posuisti titulum gloriae tuae in coelo et erexisti titulum redemptionis crucem tuam in terris: ita pone, Domine, signum in inferno victoriae crucis tuae, ne mors dominetur amplius. Et extendens Dominus Jesus manum suam, fecit signum crucis super Adam, et super omnes Sanctos suos, et apprehendens dextram Adae, descendit ab inferis. Et omnes Sancti Dei secuti sunt eum. Tunc Propheta ille Regius Sanctus David fortiter clamavit dicens: *Cantate Domino canticum novum, quia mirabilia fecit. Salvavit sibi dextra ejus, et brachium sanctum ejus. Notum fecit Dominus salutare suum, in conspectu gentium revelavit justitiam suam.* Et omnis multitudo Sanctorum responderunt dicentes: *Haec est omnis gloria omnibus Sanctis Dei,* Amen, Halleluja. Et posthaec exclamavit Habacuc Propheta dicens: *Existi in salutem populi tui, ad liberandum populos tuos.* Et responderunt omnes Sancti dicentes: Benedictus, qui venit in nomine Domini, Deus Dominus et illuxit nobis. Hic est Deus noster in aeternum, et in seculum seculi, ipse reget nos in secula. Amen, Hallelujah. Sic omnes Prophetae

de

de suis laudibus sacra referentes, sequebantur Dominum.

XXV. Dominus autem tenens manum Adae, tradidit Michaeli Archangelo, es omnes Sancti sequebantur Michaelem Archangelum, et introduxit in Paradiso gratia gloriosa, et occurrerunt eis obviam duo viri vetusti dierum, interrogati autem a Sanctis: Qui estis vos, qui nobiscum apud inferos nondum fuistis, et in Paradiso corpore collocati estis? Respondens, unus ex eis dixit: Ego sum Enoch, qui verbo translatus sum. Hic iste, qui mecum est, Elias Thesbites est, qui curru igneo assumtus est. Hic et usque nunc non gustavimus mortem, sed in adventum Christi reversuri sumus divinis signis et prodigiis praecincti ad praeliandum cum eo, et ab éo occidi in Jerusalem. Et post triduum et dimidium dierum iterum vivi in nubibus assumendi.

XXVI. Et cum haec loquerentur sanctus Enoch et Elias, ecce supervenit alius Vir miserrimus portans humeris suis signum crucis. Et cum viderunt omnes sancti, dixerunt ad eum: Quis es tu? Quia visio tua latronis est, et propter quod portas crucem humeris? Quibus respondens ait: Vere dixistis, quia latro fui, omnia mala faciens super terram. Et Judaei crucifixerunt me cum Jesu, et vidi creaturarum

mira-

mirabilia, quae facta sunt per crucem Domini Jesu crucifixi, et credidi eum esse creatorem omnium creaturarum, et Regem omnipotentem, et deprecatus sum eum dicens: *Memor esto mei Domine, dum veneris in regnum tuum.* Statim suscipiens deprecationem meam, dixit ad me: *Amen dico tibi, hodie mecum eris in Paradiso:* Et dedit mihi signum istud crucis dicens: Hoc porta et ambula in paradiso, et si non dimiserit te ingredi angelus custos paradisi, ostende illi signum crucis, et dices ad eum, quia Jesus Christus filius Dei, qui nunc crucifixus est, misit me huc ac te. Cum hoc fecissem, dixi ad Angelum custodem Paradisi haec omnia. Qui cum haec a me audivit, statim aperiens introduxit me, et collocavit me ad dextram Paradisi dicens: Ecce modicum sustine te hic, ut ingrediatur omnis generis humani Pater Adam cum omnibus filiis suis sanctis et justis Christi Domini crucifixi. Cum audissent omnia verba latronis, omnes Patriarchae una voce dixerunt: Benedictus es Deus omnipotens Pater aeternorum bonorum, et Pater misericordiarum, qui talem gratiam peccatoribus ejus dedisti, et in gratiam Paradisi reduxisti, et in tua spiritualia et pinguia pascua spirituali vita sanctissima collocasti. Amen.

XXVII.

XXVII. Haec sunt divina et sacra mysteria, quae vidimus et audivimus. Ego Charinus et Lenthius amplius non sumus permissi enarrare caetera mysteria Dei, sicut contestans Michael Archangelus dixit nobis: Euntes cum fratribus meis in Jerusalem eritis in orationibus clamantes, et glorificantes resurrectionem Domini Jesu Christi, quos a mortuis resuscitavit secum. Et cum nemine hominum eritis loquentes, et sedebitis ut muti, donec veniat hora, ut permittat vobis ipse Dominus referre suae divinitatis mysteria. Nos autem jussit Michael Archangelus ambulare trans Jordanem in locum optimum et pinguem, ubi sunt multi, qui nobiscum resurrexerunt in testimonium resurrectionis Christi: quia tantum tres dies permissi sumus a mortuis, qui surreximus celebrare in Jerusalem Pascha Domini cum Parentibus nostris in testimonium Christi Domini, et baptizati sumus in sancto Jordanis flumine. Et jam a nemine visi sunt. Haec sunt, quanta nobis jussit Deus referre vobis, et date illi laudem et confessionem, et poenitentiam agite, et miserebitur vestri. Pax vobis a Domino Deo Jesu Christo et Salvatore omnium nostrorum. Amen, Amen, Amen. Et postquam compleverunt omnia scribentes, singulos tomos chartae scripse-

runt.

runt. Charinus autem quod scripsit, dedit in manibus Annae et Caiphae, et Gamalielis Similiter et Lenthius quod scripsit, dedit in manibus Nicodemi et Joseph, et subito transfigurati sunt candidati nimis et non sunt amplius visi. Scripta autem illorum inventa sunt aequalia, nihil minus aut majus habentia litera una. Ista omnia admiranda Charini et Lenthii dicta audiens omnis Synagoga Judaeorum, ad invicem dixerunt: Vere ista omnia a Deo facta sunt, et benedictus Dominus Jesus in secula seculorum Amen. Et exierunt omnes cum magna solicitudine, cum timore, et tremore, et percutierunt pectora sua, et abierunt, unusquisque in propria sua. Haec omnia quae dicta sunt a Judaeis in Synagoga eorum, statim Joseph et Nicodemus annunciaverunt Praesidi, et Pilatus scripsit omnia gesta et ea quae dicta sunt de Jesu a Judaeis, et posuit omnia verba in codicibus praetorii sui publicis.

XXVIII. Post haec ingressus Pilatus templum Judaeorum, congregavit omnes Principes Sacerdotum et scribas et legis doctores, et ingressus est cum eis in sacrarium templi, et jussit ut omnes januae clauderentur, et dixit eis: Auditum habemus, quod quandam magnam Bibliothecam habetis in templo isto, propter hoc

rogo

rogo vos, ut ante nos praesentetur, et cum deportassent illam bibliothecam magnam, a quatuor ministris, auro et gemmis pretiosis ornatam, dixit Pilatus ad omnes: Adjuro vos per Deum Patrem vestrum, qui fecit ac jussit templum istud aedificari, ne verum mihi taceatis: vos nostis omnia, quae scripta sunt in ista bibliotheca, sed nunc dicitote, si vos in Scripturis invenistis istum Jesum, quem crucifixistis, esse filium Dei venturum pro salute generis humani, et in quantis annis temporum debuisset venire, manifestate mihi. Ita conjurati Annas et Caiphas jusserunt exire de Sacrario caeteros omnes, qui cum ipsis erant, et ipsi clauserunt omnes januas templi et sacrarii, et dixerunt ad Pilatum: Conjurati sumus a te, Judex, per aedificationem templi istius veritatem et rationem manifestam tibi facere. Postquam crucifiximus Jesum ignorantes Dei filium esse putantes per aliquod carmen facere eum virtutes, fecimus Synagogam magnam ad templum istud. Et conferentes ad invicem signa virtutum quae fecerat Jesus, multos ex genere nostro testes invenimus, qui dixerunt post passionem mortis vivum se vidisse, et duos testes, quorum corpora Jesus a mortuis resuscitavit, vidimus. Qui multa mirabilia, quae fecit Jesus in mortuis, annun-

annunciaverunt nobis, quae in manibus nostris scripta habemus. Nostraque consuetudo est, quod omni anno ante nostram Synagogam aperientes istam sanctam bibliothecam testimonium Dei exquirimus, et invenimus in primo libro de septuaginta ubi locutus est Michael Archangelus ad tertium filium Adae primi hominis de quinque millibus et quingentis annis, in quibus venturus esset de coelis dilectissimus Dei filius Christus, et adhuc consideravimus, quia forsitan iste est Deus Israel, qui dixit ad Moysen: *Fac tibi arcam testamenti in longitudinem cubitorum duorum et semis, in altitudinem cubiti unius et semis, in latitudine cubiti unius et semis.* In his quinque cubitis et semis intelleximus et cognovimus in fabrica arcae veteris testamenti, quia in quinque millibus annorum et semis venturus esset Jesus Christus in arca corporis, et sic Scripturae nostrae testantur, ipsum filium Dei esse, et Dominum et Regem Israel. Quia post passionem ejus nos principes Sacerdotum admirantes signa, quae propter eum fiebant, aperuimus bibliothecam istam, exquirentes omnes generationes usque ad generationem Joseph et Mariae matris Jesu, computantes ex semine David esse, invenimus ea, quae fecit Dominus, et quando fecit coelum et

terram, et primum hominem Adam usque ad diluvium, anni duo millia ducenti et duodecim. Et a diluvio usque ad Abraham anni nongenti duodecim. Et ab Abraham usque ad Moysen anni quadringenti triginta. Et de Moyse usque ad David Regem anni quingenti decem. Et a David usque ad transmigrationem Babylonis anni quingenti. Et de transmigratione Babylonis usque ad incarnationem Christi, anni quadringenti. Et fiunt simul quinque millia et semis et sic apparet, quod Jesus quem crucifiximus, Jesus Chrisus Dei filius est, verus et omnipotens Deus. Amen.

In nomine Sanctae Trinitatis expliciunt gesta per Salvatorem Jesum Christum, quae invenit Theodosius Magnus Imperator in Jerusalem, in praetorio Pontii Pilati, in codicibus publicis, facta in anno decimo nono Imperatoris Tiberii Caesaris Romanorum, et Herodis filii Herodis Regis Galileae, anno decimo septimo principatus ejus VIII. Calendas Aprilis quod est XXIII. die mensis Martii, Consultatoriae Revelationis, in anno CCII. Olympiadis sub Principatu Judaeorum, Josephi et Caiphae: quanta post crucem et passionem Domini historiatus est Nicodemus literis Hebraicis.

ERRATA.

ERRATA.

Pag.	Lin.	
8.	17.	pro speciae lege specie
10.	18.	pro morum lege modum
11.	14.	pro desponsatum lege desponsatam
11.	17.	post fuerat mutetur (,) in (;)
12.	16.	pro que lege quae
14.	22.	pro est lege es
17.	4.	pro urbae lege urbe
18.	12.	pro urbae lege urbe
20.	vlt.	pro idolatum lege idolum
21.	20.	pro aquarum lege aquatum
24.	14.	pro scisscitabatur l. sciscitabatur
24.	paenvlt.	post interfici mutet. (;) in (,)
29.	15.	pro illius l. istius.
29.	paenvlt.	pro moerorum l. moerorem
33.	23.	pro hebdomatibus l. hebdomadibus
34.	2.	pro aesteabat l. aestuabat
37.	25.	pro foemina l. foeminae
37.	26.	pro Nunquid l. Numquid
38.	4.	pro optulissent l. obtulissent
39.	10.	pro circumstantiam l. circumstantium
40.	5.	pro fasciolum l. fasciolam
40.	17.	pro teribilem l. terribilem
57.	7.	pro Judeai l. Judaei
59.	16.	23. pro curaverunt l. curvaverunt
62.	16.	pro Judai l. Judaei
64.	23.	pro Judae l. Judaei
65.	2.	pro noster l. nostra
67.	7.	post adventu adde angeli
68.	1.	post mihi: adde: Quid vis? Et dixi: Domine, ut videam. Et dixit mihi:
71.	4.	pro Judei l. Judaei
71.	24.	post natus est, adde: tunc
74.	12.	pro interpretum l. interpretatum
75.	14.	post deposuerunt adde: Jesum cum lacrymis de cruce, et ligaverunt
79.	1.	post Joseph mut. (:) in (,)
80.	16.	post dixerunt: adde: (...)
90.	8.	pro Michële l. Michaele
91.	21.	post Quis est adde: iste
94.	18.	pro exultabant l. exultabunt
96.	22.	pro terris l. tetris.